

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ตามทฤษฎีของวินสตันและคณะ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยในเรื่องนี้โดยแบ่งออกเป็น วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในมหาวิทยาลัยของรัฐตามทฤษฎีของวินสตันและคณะ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ให้มีบทบาทตามทฤษฎีของวินสตันและคณะอย่างเหมาะสมกับสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม
 - 1.1 ผู้บริหารจำนวน 20 คน ได้แก่ ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี ภาววิชาการ คณบดีหรือรองคณบดีภาววิชาการ ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากมหาวิทยาลัยของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 5 แห่ง
 - 1.2 อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากมหาวิทยาลัยของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 5 แห่ง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 316 คน
 - 1.3 นิสิตนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากมหาวิทยาลัยของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 5 แห่ง จำนวน 452 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นการสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษา โดยแบบสอบถามจะประกอบไปด้วย 3 ตอน ทั้ง 2 ฉบับ ข้อคำถามจะเหมือนกันในตอนที่ 2 และจะแตกต่างกันในตอนที่ 1 และตอนที่ 3 คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ สังกัดของอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการของนิสิตนักศึกษาชั้นปีการศึกษา ระยะเวลาที่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ และจำนวนนิสิตนักศึกษาในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ

สำหรับฉบับของนิสิตนักศึกษาเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่สังกัด ระดับชั้นปี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินพฤติกรรมการแสดงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ว่าได้มีการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามบทบาทที่แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

บทบาทด้านการแนะนำและให้คำปรึกษา

บทบาทด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา

บทบาทด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา

บทบาทด้านการให้ความช่วยเหลือและประสานงาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเข้ารับการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ และแนวทางการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการให้สามารถดำเนินบทบาทได้เหมาะสม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อแจกแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษา โดยแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ผู้วิจัยมอบให้ตัวแทนผู้วิจัยที่ทำงานอยู่ในสถาบันนั้นแจกแบบสอบถาม และรวบรวม ส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ แบบสอบถามนิสิตนักศึกษา ผู้วิจัยแจกและขอรับคืนด้วยตนเอง การสัมภาษณ์ผู้บริหารทางวิชาการ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์โดยวิธี วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัยของรัฐ ตามทฤษฎีของวินสตันและคณะ สรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ซึ่งแสดงถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสถาบันอุดมศึกษา ได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผลการวิจัย พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนทั้งสิ้น 262 คน ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการของนิสิตนักศึกษาชั้นปี 1 และ 2 ร้อยละ 25.95 มีอายุการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 40.08 สัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการต่อนิสิตนักศึกษาในความดูแลเท่ากับ 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 44.66 และอาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่รับรู้บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 99.62

นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนทั้งสิ้น 411 คน ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คิดเป็นร้อยละ 22.87 และสังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 42.58 และส่วนใหญ่เป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 26.52

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

เพศ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ให้การสัมภาษณ์ มีทั้งหมด 20 คน เป็นเพศชาย 18 คน เพศหญิง 2 คน

วุฒิทางการศึกษา ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ให้การสัมภาษณ์ มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 12 คน ระดับปริญญาโท จำนวน 8 คน

ตำแหน่ง ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ให้สัมภาษณ์ เป็นผู้มีตำแหน่งอธิการบดี จำนวน 1 คน รองอธิการบดี จำนวน 6 คน คณบดีหรือรองคณบดีฝ่ายวิชาการ จำนวน 13 คน

ประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้ มีประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ระยะเวลา 6-10 ปี จำนวน 4 คน ระยะเวลา 11-15 ปี จำนวน 6 คน ระยะเวลา 16-20 ปี จำนวน 5 คน ระยะเวลา 20 ปี จำนวน 5 คน

3. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการศึกษาเอกสารของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (ภาคผนวก ก.) เพื่อศึกษาถึงภาพรวมการจัดดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้วิจัยจะได้นำเสนอในลักษณะของภาพรวมโดยจำแนกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

3.1 ประเภทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่งได้จัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการขึ้นเพื่อทำหน้าที่ดูแลและให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา แต่รายละเอียดการดำเนินงานจะมีความแตกต่างกันเล็กน้อย ซึ่งในแต่ละสถาบันจะมีหลักการการแบ่งประเภทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่เหมือนกัน โดยส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับระบบการรับนิสิตนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในคณะวิชา ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ คณะวิชาที่รับนิสิตนักศึกษาโดยไม่แยกสาขาวิชาเอก และคณะวิชาที่รับนิสิตนักศึกษาโดยแยกตามสาขาวิชาเอก

3.1.1 คณะวิชาที่รับนักศึกษาโดยไม่แยกสาขาวิชาเอก หมายความว่า เมื่อนิสิตนักศึกษาเข้ามาในคณะวิชานั้นจะมีลักษณะเหมือนกันหมด คือ ยังไม่เข้าสู่วิชาเอก ดังนั้นทางคณะวิชาจึงจะจัดแบ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการออกเป็น 2 ประเภท

3.1.1.1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการทั่วไป เป็นอาจารย์ที่คณะวิชาได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อดูแลนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นการเฉพาะ และจะหมดภาระหน้าที่เมื่อนิสิตนักศึกษาผู้นั้นได้เลือกวิชาเอก และภาควิชาอื่น ๆ ได้รับนิสิตนักศึกษาผู้นั้นให้เข้าศึกษาในสาขาวิชาเอกดังกล่าวแล้ว

3.1.1.2 อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเฉพาะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ภาควิชาแต่งตั้งขึ้นเพื่อดูแลนิสิตนักศึกษาเมื่อเข้าสู่วิชาเอกแล้ว โดยทั่วไปจะเป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 นิสิตนักศึกษาคนใดอยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาคนใดก็ให้อยู่ในความดูแลของอาจารย์คนนั้นจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา

มีสถาบันที่ดำเนินการแตกต่างออกไปเล็กน้อยอยู่ 1 แห่ง คือ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งนักศึกษาเข้าสู่วิชาเอกในชั้นปีที่ 3 ได้จัดให้อาจารย์ฝ่ายกิจการนิสิตรับผิดชอบดูแลนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1-2 แทน และเมื่อขึ้นชั้นปีที่ 3 จึงมอบให้ภาควิชาที่เกี่ยวข้องจัดอาจารย์ที่ปรึกษาคูดูแลต่อไปและติดตามไปจนกระทั่งนักศึกษาผู้นั้นสำเร็จการศึกษา (กมล เลิศรัตน์, ภาคผนวก ก.)

3.1.2 คณะวิชาที่รับนิสิตนักศึกษาโดยแยกสาขาวิชาเอก หมายความว่า นิสิตนักศึกษาผู้นั้นได้สอบเข้ามาในสถาบันโดยระบุวิชาเอกที่จะศึกษาเรียบร้อยแล้ว ในรูปแบบนี้คณะวิชาจะมอบให้ภาควิชาที่เกี่ยวข้องจัดอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการในการดูแลนิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคล และดูแลติดตามนิสิตนักศึกษาผู้นั้นจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา

3.2 **เกณฑ์การคัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ** สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 สถาบัน ใช้หลักการที่ตรงกัน คือ การหมุนเวียนบุคลากรตำแหน่งอาจารย์เพื่อดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ เพราะฉะนั้นอาจารย์ทุกคนในคณะวิชาจะมีโอกาสได้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ยกเว้นอาจารย์บางคนที่ยังจำเป็นต้องเดินทางไปต่างประเทศเป็นระยะเวลานานหรือดำรงตำแหน่งทางการบริหารในคณะวิชา เช่น ตำแหน่งคณบดี รองคณบดี เป็นต้น

ในการคัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษานั้น ในกรณีของคณะวิชาที่มีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการทั่วไปเพื่อดูแลนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นั้น คณะวิชาจะเป็นฝ่ายคัดเลือกอาจารย์ที่จะมาดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษา โดยทั่วไปคณะจะพิจารณาจากความเป็นผู้ใหญ่ ความเข้ากันได้กับนิสิตนักศึกษา และคำนึงถึงความเหมาะสมเป็นประการสำคัญ มีเพียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (คู่มือ อาจารย์ที่ปรึกษา สงขลานครินทร์; 2531) ที่ได้พิจารณาแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาโดยดูจากความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาของคณะประกอบด้วย ทั้งนี้ทุกสถาบันก็จะยึดหลักความสมัครใจของอาจารย์ผู้นั้นก่อนที่จะมีการแต่งตั้ง และเมื่อนิสิตนักศึกษาผู้นั้นเข้าสู่วิชาเอกแล้ว ก็จะมอบอำนาจให้ภาควิชาเป็นผู้จัดดำเนินการเสนอรายชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คณะดำเนินการแต่งตั้งต่อไป

ประเด็นที่น่าสนใจเรื่องนี้ พบว่า สถาบันทุกแห่งไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติผู้ที่มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ได้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เพียงแต่ในการแต่งตั้งแต่ละครั้งจะใช้ความเหมาะสมของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก

3.3 การกำหนดสัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อนิสิตนักศึกษา

3.3.1 สัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำแนกตามสถาบัน (ภาคผนวก ก.) จากการศึกษาพบว่า สัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อนิสิตนักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของแต่ละสถาบันเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือ อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน ต่อนิสิตนักศึกษา 10-14 คน ยกเว้นคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีอัตราส่วน อาจารย์ที่ปรึกษาต่อนิสิตนักศึกษา 1:26 คน และคณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีอัตราส่วน อาจารย์ที่ปรึกษาต่อนิสิตศึกษาน้อยที่สุด 1:5 คน

3.3.2 สัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการต่อนิสิตนักศึกษาสาขา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในความดูแล จากการศึกษาพบว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้
กำหนดเป็นเกณฑ์เอาไว้อย่างเด่นชัด ยกเว้นมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้
กำหนดให้อาจารย์ 1 คน มีนิสิตนักศึกษาในความดูแลไม่ต่ำกว่า 12 คน และไม่เกิน 15 คน
(ศิริพงษ์ ศรีพิพัฒน์; นฤมล กาญจนทัต; ผดุงยศ ดวงมาลา; พิชิต เรืองแสงวัฒนา;
ภาคผนวก ก.) และจากการศึกษาความถี่ของแต่ละสถาบัน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์อาจารย์ที่
ปรึกษา 1 คน มีนิสิตนักศึกษาในความดูแลในช่วง 11-20 คน ยกเว้นเมื่อเข้าสู่วิชาเอกบางสาขาที่
มีนิสิตนักศึกษาเรียนเป็นจำนวนน้อย เช่น สาขาวิชาฟิสิกส์ เป็นต้น

3.4 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา จากการศึกษาพบว่า สถาบัน
อุดมศึกษาส่วนใหญ่กำหนดบทบาทหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการไว้ชัดเจน โดยมหาวิทยาลัยเป็นผู้
ดำเนินการกำหนดหน้าที่เอาไว้อย่างเป็นทางการ และเป็นลายลักษณ์อักษร และถือเป็นแนวปฏิบัติทั้งสถาบัน โดยได้
จัดทำเป็นลักษณะคู่มือแจกให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษา แต่สำหรับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาสาขา
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้กำหนดไว้เพียงว่า "อาจารย์ที่ปรึกษามีหน้าที่ช่วยแก้
ไขปัญหา ตอบคำถามแก่นักศึกษา และให้คำแนะนำที่จะใช้วิถีชีวิตที่เหมาะสมกับความเป็นนักวิชา-
ศาสตร์"

นอกจากนี้ยังพบว่า ไม่มีสถาบันใดที่ได้กำหนดถึงแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่
ปรึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.5 การชี้แจงบทบาทและหน้าที่แก่อาจารย์ที่ปรึกษา จากการศึกษาสัมภาษณ์
(ประศักดิ์ ถาวรชุกติการ; เสถียร วงศ์สารเสวีรัฐ; ผดุงยศ ดวงมาลา; วิจิตร ศรีสุพรรณ;
ภาคผนวก ก.) พบว่า สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งมีการดำเนินการชี้แจงบทบาทและหน้าที่แก่
อาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกันไป เช่น

3.5.1 มีการดำเนินการประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ
ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทุกปี ๆ ละ 1 ครั้ง ในช่วงก่อนเปิดภาคการศึกษา และ
มีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยายเป็นครั้งคราว

3.5.2 มีการเรียกประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาปีละประมาณ 4 ครั้ง

3.5.3 มีการเชิญอาจารย์ที่ปรึกษาประชุม 2 ครั้ง ครั้งแรกมหาวิทยาลัย
จะเป็นฝ่ายดำเนินการประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อชี้แจงโดยจะกระทำในภาคต้น ส่วนภาคปลาย
คณะวิชาจะดำเนินการประชุมเอง

3.5.4 มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องต่าง ๆ แก่อาจารย์ที่ปรึกษา
อยู่เป็นประจำ โดยหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งจะเน้นการพัฒนาศักยภาพ
และความเข้าใจในบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งคณะจะส่งเข้าร่วมอยู่เป็นประจำ

3.6 การอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ที่ปรึกษา จากการศึกษาพบว่า การอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ที่ปรึกษายังมีไม่มากนัก อาจารย์ที่ปรึกษายังขาดข้อมูลอันจำเป็นต่อการให้คำปรึกษา และการรายงานผลการศึกษาของนิสิตนักศึกษาในความดูแลแก่อาจารย์ที่ปรึกษา

3.7 การประเมินบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ จากการศึกษาพบว่า สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 สถาบัน ไม่เคยมีการดำเนินการประเมินบทบาทการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษา เพียงแต่มีการประชุมและสอบถามปัญหาอุปสรรคของอาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้น

4. ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ

สามารถสรุปโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษาตอบคำถามในแต่ละรายชื่อไปในแนวทางเดียว โดยฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้ ร้อยละ 75 อีกฝ่ายหนึ่งต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ถือว่าปฏิบัติตามทฤษฎี โดยจำแนกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. บทบาทด้านการแนะนำและให้คำปรึกษา

ผลการวิจัยพบว่า จากทฤษฎีของวินสตันที่ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการแนะนำ และให้คำปรึกษา จำนวน 17 ข้อ ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษา เห็นตรงกันว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการได้ปฏิบัติ 9 ข้อ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติ ในข้อ การอธิบายให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชาที่ศึกษา (ร้อยละ 92.37) การแนะนำและกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษารู้จักกำหนดเป้าหมายของตนเองในการศึกษา (ร้อยละ 91.60) การให้คำปรึกษาและตักเตือนเมื่อพบว่าผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาตกต่ำลง (ร้อยละ 89.31) ส่วนในข้อที่มีความคิดเห็นว่าคุณครูที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การแนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการลงทะเบียนเรียน และปฏิทินการศึกษาให้นิสิตนักศึกษาทราบอย่างชัดเจน (ร้อยละ 53.44) และ การแนะนำทักษะขบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมกับศาสตร์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 55.34)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติในข้อการแนะนำและกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษารู้จักกำหนดเป้าหมายของตนเองในการศึกษา (ร้อยละ 75.67) การให้คำปรึกษาตักเตือนเมื่อพบว่าผลการเรียนของนักศึกษาลดต่ำลง (ร้อยละ 74.70) และส่วนในข้อที่มี

ความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ ร่วมวางแผนการศึกษากับนิสิตนักศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของชีวิต (ร้อยละ 40.88) การแนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งนิสิตนักศึกษาควรทราบอย่างชัดเจน (ร้อยละ 44.04)

2. บทบาทด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า จากทฤษฎีของวินสตันที่ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา จำนวน 15 ข้อ ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษา เห็นตรงกันว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการได้ปฏิบัติ 7 ข้อ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่าคุณภาพอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติ ในข้อ การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านความรับผิดชอบ (ร้อยละ 97.71) การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการตรงต่อเวลา (ร้อยละ 94.27) การตัดเตือนหรือแนะนำแนวทางที่เหมาะสมเมื่อพบข้อบกพร่องของนิสิตนักศึกษา (ร้อยละ 91.60) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การจัดทำแบบประเมินพัฒนาการของนักศึกษาโดยเน้นการมีคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 19.08) และการบันทึกการให้คำปรึกษาทุกครั้งที่นักศึกษาเข้าพบเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการให้คำปรึกษาต่อไป (ร้อยละ 30.92)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติ ในข้อ การเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบ (ร้อยละ 88.32) การตัดเตือนหรือแนะนำแนวทางที่เหมาะสมเมื่อพบข้อบกพร่องของนิสิตนักศึกษา (ร้อยละ 81.75) การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านบุคลิกภาพ (ร้อยละ 79.56) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การจัดทำแบบประเมินพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาโดยเน้นการมีคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 27.01) และอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์และหาแนวทางในการพัฒนาทักษะการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (ร้อยละ 35.28)

3. บทบาทด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า จากทฤษฎีของวินสตันที่ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา จำนวน 15 ข้อ ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษา เห็นตรงกันว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติ 3 ข้อ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่าคุณภาพอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติ ในข้อ การสร้างบรรยากาศอบอุ่นและเป็นกันเองเมื่อนิสิตนักศึกษาเข้าพบ (ร้อยละ 95.42) เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่เพื่อจูงใจให้นิสิตนักศึกษามาขอ

คำปรึกษา (ร้อยละ 93.89) อาจารย์ที่ปรึกษามักพูดคุยสอบถามเรื่องต่างๆ ของนิสิตนักศึกษาโดยไม่เห็นเรื่องวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว (ร้อยละ 89.69) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การจัดทำใบนัดพบและให้นิสิตนักศึกษากรอกประเด็นที่ต้องการขอคำปรึกษา (ร้อยละ 10.69) อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษามีข้อตกลงร่วมกันชัดเจนในเรื่องการให้คำปรึกษาและไม่ให้คำปรึกษา (ร้อยละ 15.65)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติในข้อ การสร้างบรรยากาศอบอุ่นและเป็นกันเองเมื่อนิสิตนักศึกษาเข้าพบ (ร้อยละ 95.42) เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษา แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่เพื่อจูงใจให้นิสิตนักศึกษามาขอคำปรึกษา (ร้อยละ 93.89) อาจารย์ที่ปรึกษามักพูดคุยสอบถามเรื่องต่างๆ ของนิสิตนักศึกษาโดยไม่เห็นเรื่องวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว (ร้อยละ 89.69) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การจัดทำใบนัดพบและให้นิสิตนักศึกษากรอกประเด็นที่ต้องการขอคำปรึกษา (ร้อยละ 20.44) อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษามีข้อตกลงร่วมกันชัดเจนในเรื่องการให้คำปรึกษาและไม่ให้คำปรึกษา (ร้อยละ 27.01)

4. บทบาทด้านการให้ความช่วยเหลือและประสานงาน

ผลการวิจัยพบว่า จากทฤษฎีของวินสตันที่ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการให้ความช่วยเหลือประสานงาน จำนวน 8 ข้อ ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษาเห็นตรงกันว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากได้ปฏิบัติ 4 ข้อ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติ ในข้อ ปรึกษานิสิตนักศึกษาเมื่อพบว่ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษา (ร้อยละ 94.27) ให้ข้อมูลของคณะและหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาในความดูแล (ร้อยละ 88.55) ข้อมูลใดที่อาจารย์ไม่ทราบหรือไม่สามารถตอบได้ อาจารย์จะติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลดังกล่าว (ร้อยละ 88.17) ประสานงานกับฝ่ายกิจการนักศึกษาเมื่อพบว่านิสิตนักศึกษามีปัญหาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 88.88) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การให้ข้อมูลของนิสิตนักศึกษาในความดูแลแก่อาจารย์ประจำคณะวิชาที่นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียนเพื่อประโยชน์ในการติดตามและประสานงาน (ร้อยละ 47.33) และอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการพยายามใช้ทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในความดูแล (ร้อยละ 52.67)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติ ในข้อ การเรียกพบ
นิสิตนักศึกษาเมื่อพบว่ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษา (ร้อยละ 94.27) ให้ข้อมูลของคณะและ
หน่วยงานต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาในความดูแล (ร้อยละ 88.55) ประสานงานกับ
ฝ่ายกิจการนักศึกษาเมื่อพบว่ามีปัญหาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 88.88) ข้อมูลใด
ที่อาจารย์ไม่ทราบหรือไม่สามารถตอบได้ อาจารย์จะติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูล
ดังกล่าว (ร้อยละ 88.17) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การให้ข้อมูลของนิสิตนักศึกษาในความดูแลแก่อาจารย์ประจำคณะวิชาที่
นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียนเพื่อประโยชน์ในการติดตามและประสานงาน (ร้อยละ 51.09)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการพยายามใช้ทรัพยากรในมหาวิทยาลัย เช่น ห้องสมุดในการพัฒนานิสิตนักศึกษา
ในความดูแล (ร้อยละ 53.04)

5. ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการดำเนินงานบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการดำเนินงานบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ
ปัญหาอุปสรรคของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการในการดำเนินงานบทบาทอาจารย์
ที่ปรึกษาวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่เป็นปัญหาอุปสรรคชัดเจน คือ นิสิตนักศึกษาเชื่อคำ
แนะนำของรุ่นพี่ และเพื่อนในการเลือกวิชาเรียนมากกว่าอาจารย์ที่ปรึกษา และรองลงมา คือ
งานให้คำปรึกษาวิชาการไม่ได้รับการยอมรับให้เป็นผลงานของอาจารย์
ส่วนข้อที่อาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า เป็นปัญหาอุปสรรคน้อยที่สุดในการ
ดำเนินงานบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ คือ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการให้คำปรึกษา
วิชาการและการที่สถาบันไม่มีการกำหนดหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาไว้อย่างชัดเจน

ความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายวิชาการที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และคณะ
วิชาที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา มีดังต่อไปนี้

1. มหาวิทยาลัยให้ความสนใจและให้ความสำคัญในเรื่องอาจารย์ที่ปรึกษา
วิชาการไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจทางด้านอื่น (15)
2. บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ชัดเจน ค่อนข้างคลุมเคลือ ก่อให้เกิดการ
ตีความในขอบเขตภาระหน้าที่ที่แตกต่างกัน และลักลั่นในการปฏิบัติ (14)

3. สภาพการเรียนการสอนไม่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการมีอาจารย์ที่ปรึกษา (13)
4. ภารกิจของอาจารย์มีมาก จนขาดเวลาว่างที่จะนัดพบนิสิตนักศึกษาในความดูแล (10)
5. นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยได้มีโอกาสเรียนกับอาจารย์ที่ปรึกษาของตนเองทำให้ขาดความใกล้ชิด และโอกาสที่จะได้พบกันมีน้อย (10)
6. นักศึกษามักให้ความสำคัญและเชื่อฟังรุ่นพี่มากกว่าอาจารย์ที่ปรึกษา (9)
7. อาจารย์บางคนไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องมียาอาจารย์ที่ปรึกษา จึงไม่ใส่ใจในเรื่องนี้ (8)
8. อาจารย์ที่ปรึกษามักเชื่อมั่นในตนเองมาก จนทำให้นิสิตนักศึกษาไม่กล้าโต้แย้งเมื่อมีความคิดเห็นแตกต่างออกไป ทำให้เกิดการไม่ฮากเข้าพบ (8)

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระหว่างมหาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ สามารถสรุปจำแนกในแต่ละด้านได้ ดังนี้

6.1 บทบาทด้านการแนะนำและให้คำปรึกษา

มหาวิทยาลัยส่วนกลาง

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่ายาอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติในข้อ การอธิบายให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชาที่ศึกษา (ร้อยละ 90.65) การแนะนำและกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษารู้จักกำหนดเป้าหมายของตนเองในการศึกษา (ร้อยละ 89.72) การแนะนำในการปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (ร้อยละ 84.11) ส่วนในข้อที่มีความคิดเห็นว่ายาอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อยในข้อการแนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการลงทะเบียนเรียน และปฏิทินการศึกษาให้นิสิตนักศึกษาราบอย่างชัดเจน (ร้อยละ 56.07) และการแนะนำทักษะขบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมกับศาสตร์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 57.00)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติในข้อ การแนะนำและกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษารู้จักกำหนดเป้าหมายของตนเองในการศึกษา (ร้อยละ 79.50) การกำหนดเป้าหมายของการให้คำปรึกษาโดยคำนึงถึงความต้องการของนิสิตนักศึกษาเป็นหลัก

(ร้อยละ 70.81) และการแนะนำวิถีการเรียนรู้ การค้นคว้าด้วยตนเองในระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 70.19) ส่วนในข้อที่มึ่ความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ ร่วมวางแผนการศึกษากับนิสิตนักศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของชีวิต (ร้อยละ 38.51) การกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 42.86)

มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติในข้อ การให้คำปรึกษาและตักเตือนเมื่อพบว่าผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาลดต่ำลง (ร้อยละ 94.84) การอธิบายให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชาที่ศึกษา (ร้อยละ 93.55) การแนะนำและกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษารู้จักกำหนดเป้าหมายของตนเองในการศึกษา (ร้อยละ 92.90) ส่วนในข้อที่มึ่ความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อยในข้อ การแนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการลงทะเบียนเรียน และปฏิทินการศึกษาให้นิสิตนักศึกษาทราบอย่างชัดเจน (ร้อยละ 51.61) และการแนะนำทักษะขบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมกับศาสตร์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 60.65)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติในข้อ การให้คำปรึกษาและตักเตือนเมื่อพบว่าผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาลดต่ำลง (ร้อยละ 78.00) แนะนำและกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษารู้จักกำหนดเป้าหมายของตนเองในการศึกษา (ร้อยละ 73.20) การแนะนำวิถีการเรียนรู้ การค้นคว้าด้วยตนเองในระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 68.40) ส่วนในข้อที่มึ่ความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ แนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการลงทะเบียนเรียนและปฏิทินการศึกษาให้นิสิตนักศึกษาทราบอย่างชัดเจน (ร้อยละ 40.00) แนะนำเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่นิสิตนักศึกษาควรทราบ (ร้อยละ 40.80)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิต นักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถสรุปได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยส่วนกลาง	มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค
---------------------	------------------------

1. อธิบายให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรสาขาวิชาที่ศึกษา	1. ให้คำปรึกษาและตักเตือนเมื่อพบว่าผลการ เรียนของนิสิตศึกษาลดต่ำลง
2. แนะนำและกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษารู้จัก กำหนดเป้าหมายของตนเองในการศึกษา	2. อธิบายให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษา
3. แนะนำในการปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงไป	3. แนะนำและกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษารู้จัก กำหนดเป้าหมายของตนเองในการศึกษา
4. แนะนำการเรียน การค้นคว้าด้วยตนเองใน ระดับอุดมศึกษา	4. แนะนำการเรียน การค้นคว้าด้วยตนเอง ในระดับอุดมศึกษา
5. แนะนำโอกาสการศึกษาต่อในระดับสูง	5. แนะนำลักษณะรายวิชาในสาขาวิชาที่ ศึกษาก่อนที่นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียน
6. ให้คำปรึกษาและตักเตือนเมื่อพบว่าผลการ เรียนของนิสิตศึกษาลดต่ำลง	6. แนะนำโอกาสการศึกษาต่อในระดับสูง
7. ให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจเป้าหมายและแนวทาง ปฏิบัติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา	7. กำหนดเป้าหมายในการให้คำปรึกษา โดย คำนึงถึงความต้องการของนิสิตศึกษา
	8. แนะนำการปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมที่ เปลี่ยนแปลงไป
	9. อธิบายให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจเป้าหมายและ แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการปฏิบัติน้อย

1. การแนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการลงทะเบียนเรียน และปฏิทินการศึกษาให้นิสิตนักศึกษาทราบอย่างชัดเจน 2. การแนะนำทักษะขบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมกับศาสตร์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1. การแนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการลงทะเบียนเรียน และปฏิทินการศึกษาให้นิสิตนักศึกษาทราบอย่างชัดเจน 2. การแนะนำทักษะขบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมกับศาสตร์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

6.2 บทบาทด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา

มหาวิทยาลัยส่วนกลาง

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่าคุณภาพที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติในข้อ การเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านความรับผิดชอบ (ร้อยละ 99.07) การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการตรงต่อเวลา (ร้อยละ 96.26) การกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษารู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง (ร้อยละ 93.46) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การจัดทำแบบประเมินพัฒนาการของนักศึกษาโดยเน้นการมีคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 20.58) การประเมินผลการศึกษาในแต่ละภาคร่วมกับนิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคล (ร้อยละ 35.51)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติ ในข้อ การเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบ (ร้อยละ 84.47) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา (ร้อยละ 78.26) และ การกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษารู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง (ร้อยละ 70.19) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อยในข้อ การจัดทำแบบประเมินพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาโดยเน้นการมีคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 35.40) และ การประเมินผลการศึกษาในแต่ละภาคร่วมกับนิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคล (ร้อยละ 38.51)

มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติในข้อ การเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านความรับผิดชอบ (ร้อยละ 96.77) การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการตรงต่อเวลา (ร้อยละ 92.90) การตักเตือนหรือแนะนำแนวทางที่เหมาะสมเมื่อพบข้อบกพร่องของนิสิตนักศึกษา (ร้อยละ 91.61) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปฏิบัติน้อย คือ การบันทึกการให้คำปรึกษาทุกครั้งที่นิสิตนักศึกษาเข้าพบ (ร้อยละ 33.55) การร่วมกันวิเคราะห์ และหาแนวทางในการพัฒนาทักษะในการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (ร้อยละ 49.03)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา วิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติ ในข้อ การเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบ (ร้อยละ 90.80) การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการตรงต่อเวลา (ร้อยละ 86.80) และ การตักเตือนหรือแนะนำแนวทางที่เหมาะสม เมื่อพบข้อบกพร่องของนิสิตนักศึกษา (ร้อยละ 86.40) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อยในข้อ การจัดทำแบบประเมินพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาโดย เน้นการมีคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 21.60) และ การร่วม กันวิเคราะห์และหาแนวทางในการพัฒนาทักษะในการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (ร้อยละ 28.80)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถสรุปได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.3 บทบาทด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา

มหาวิทยาลัยส่วนกลาง

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่าคุณครูที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติในข้อ สร้างบรรยากาศอบอุ่นและเป็นกันเองเมื่อนิสิตนักศึกษาเข้าพบ (ร้อยละ 97.20) เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษา แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่เพื่อจูงใจให้นิสิตศึกษามาขอคำปรึกษา (ร้อยละ 94.39) อาจารย์ที่ปรึกษามักพูดคุยสอบถามเรื่องต่างๆ ของนิสิตนักศึกษาโดยไม่เน้นเรื่องวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว (ร้อยละ 89.72) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อยคือ การจัดทำใบนัดพบและให้นิสิตนักศึกษากรอกประเด็นที่ต้องการขอคำปรึกษา (ร้อยละ 12.15) อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตศึกษามีข้อตกลงร่วมกันชัดเจนในเรื่องการให้คำปรึกษาและไม่ให้คำปรึกษา (ร้อยละ 16.82)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติในข้อ การสร้างบรรยากาศอบอุ่นและเป็นกันเองเมื่อนิสิตนักศึกษาเข้าพบ (ร้อยละ 76.40) เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่เพื่อจูงใจให้นิสิตศึกษามาขอคำปรึกษา (ร้อยละ 70.19) อาจารย์ที่ปรึกษามักพูดคุยสอบถามเรื่องต่างๆ ของนิสิตนักศึกษาโดยไม่เน้นเรื่องวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว (ร้อยละ 59.00) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อยคือ การจัดทำใบนัดพบและให้นิสิตนักศึกษากรอกประเด็นที่ต้องการขอคำปรึกษา (ร้อยละ 24.84) อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตศึกษามีข้อตกลงร่วมกันชัดเจนในเรื่องการให้คำปรึกษาและไม่ให้คำปรึกษา (ร้อยละ 34.78)

มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่าคุณครูที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติในข้อ สร้างบรรยากาศอบอุ่นและเป็นกันเองเมื่อนิสิตนักศึกษาเข้าพบ (ร้อยละ 94.19) เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษา แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่เพื่อจูงใจให้นิสิตศึกษามาขอคำปรึกษา (ร้อยละ 93.55) อาจารย์ที่ปรึกษามักพูดคุยสอบถามเรื่องต่างๆ ของนิสิตนักศึกษาโดยไม่เน้นเรื่องวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว (ร้อยละ 89.68) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อยคือ การจัดทำใบนัดพบและให้นิสิตนักศึกษากรอกประเด็นที่ต้องการขอคำปรึกษา (ร้อยละ 9.68) อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตศึกษามีข้อตกลงร่วมกันชัดเจนในเรื่องการให้คำปรึกษาและไม่ให้คำปรึกษา (ร้อยละ 14.84)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา
 วิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติในข้อ
 การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเองเมื่อนิสิตนักศึกษาเข้าพบ (ร้อยละ 79.60) อาจารย์
 ที่ปรึกษามักพูดคุยสอบถามเรื่องต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษาโดยไม่เน้นเรื่องวิชาการแต่เพียงอย่าง
 เดียว (ร้อยละ 74.80) เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษา แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่เพื่อจูงใจ
 ให้นิสิตศึกษามาขอคำปรึกษา (ร้อยละ 66.80) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ
 สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การจัดทำใบนัดพบและให้นิสิตศึกษารอกประเด็น
 ที่ต้องการขอคำปรึกษา (ร้อยละ 17.60)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษา
 ระหว่างมหาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขา
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถสรุปได้ดังนี้

บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติ	
มหาวิทยาลัยส่วนกลาง	มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค
1. สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเอง เมื่อนิสิตนักศึกษาเข้าพบ	1. สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเอง เมื่อนิสิตนักศึกษาเข้าพบ
2. เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่	2. เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่
3. พูดคุยสอบถามเรื่องต่าง ๆ โดยไม่เน้น วิชาการแต่เพียงอย่างเดียว	3. พูดคุยสอบถามเรื่องต่าง ๆ โดยไม่เน้น วิชาการแต่เพียงอย่างเดียว
บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการปฏิบัติน้อย	
1. จัดทำใบนัดพบและให้นักศึกษารอกเรื่องที่ ต้องการของคำปรึกษา	1. จัดทำใบนัดพบและให้นักศึกษารอกเรื่องที่ ต้องการของคำปรึกษา
2. มีการตกลงชัดเจนในเรื่องที่ให้คำปรึกษา หรือไม่ให้คำปรึกษา	2. มีการตกลงชัดเจนในเรื่องที่ให้คำปรึกษา หรือไม่ให้คำปรึกษา

6.4 บทบาทด้านการให้ความช่วยเหลือและประสานงาน

มหาวิทยาลัยส่วนกลาง

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่าคุณครูที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติในข้อ เรียกพบนิสิตนักศึกษา เมื่อพบว่ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษา (ร้อยละ 96.26) ให้ข้อมูลของคณะและหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาในความดูแล (ร้อยละ 90.65) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การพยายามใช้ทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในความดูแล (ร้อยละ 46.73) การให้ข้อมูลของนิสิตนักศึกษาในความดูแลแก่อาจารย์ประจำคณะวิชาที่นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียนเพื่อประโยชน์ในการติดตามและประสานงาน (ร้อยละ 50.47)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติในข้อ การเรียกพบนิสิตนักศึกษาเมื่อพบว่ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษา (ร้อยละ 73.29) การประสานงานกับฝ่ายกิจการนักศึกษาเมื่อพบว่านิสิตนักศึกษามีปัญหาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 65.84) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การให้ข้อมูลของนิสิตนักศึกษาในความดูแลแก่อาจารย์ประจำคณะวิชาที่นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียนเพื่อประโยชน์ในการติดตามและประสานงาน (ร้อยละ 59.63)

มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความคิดเห็นว่าคุณครูที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากปฏิบัติในข้อ เรียกพบนิสิตนักศึกษาเมื่อพบว่ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษา (ร้อยละ 92.90) การติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีที่คุณครูที่ปรึกษาไม่ทราบหรือไม่สามารถตอบได้ (ร้อยละ 89.03) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย คือ การให้ข้อมูลของนิสิตนักศึกษาในความดูแลแก่อาจารย์ประจำคณะวิชาที่นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียนเพื่อประโยชน์ในการติดตามและประสานงาน (ร้อยละ 45.16)

สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติในข้อ การเรียกพบนิสิตนักศึกษาเมื่อพบว่ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษา (ร้อยละ 72.40) การให้ข้อมูลของคณะและหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาในความดูแล (ร้อยละ 66.80) ส่วนในข้อที่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปฏิบัติน้อย

คือ การให้ข้อมูลของนิสิตนักศึกษาในความดูแลแก่อาจารย์ประจำคณะวิชาที่นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียนเพื่อประโยชน์ในการติดตามและประสานงาน (ร้อยละ 45.60)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถสรุปได้ดังนี้

บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากปฏิบัติ	
มหาวิทยาลัยส่วนกลาง	มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค
1. เรียกพบนิสิตนักศึกษาเมื่อพบว่า เรื่องที่เกี่ยวข้อง	1. เรียกพบนิสิตนักศึกษาเมื่อพบว่า เรื่องที่เกี่ยวข้อง
2. ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในความดูแล	2. ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในความดูแล
3. ประสานงานกับกองกิจการนิสิตเมื่อพบว่า นักศึกษามีปัญหาในเรื่องนั้น ๆ	3. ประสานงานกับกองกิจการนิสิตเมื่อพบว่า นักศึกษามีปัญหาในเรื่องนั้น ๆ
4. ข้อมูลใดที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ทราบ อาจารย์จะติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูล	4. ข้อมูลใดที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ทราบ อาจารย์จะติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูล

บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการปฏิบัติน้อย

1. การพยายามใช้ทรัพยากรในมหาวิทยาลัย เช่น ห้องสมุด ศูนย์แนะแนว ในการพัฒนา นิสิตนักศึกษาในความดูแล	1. การให้ข้อมูลของนิสิตนักศึกษาในความดูแล แก่อาจารย์ประจำวิชาที่นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียน เพื่อประโยชน์ในการติดตาม และประสานงาน

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ตามทฤษฎีของวินสตันและคณะ นั้น ผลการวิจัยมีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จากข้อมูลการวิจัยพบว่า

1.1 อายุการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-5 ปี มากที่สุด และอายุการปฏิบัติงาน มากกว่า 25 ปี น้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย มีโอกาสที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมากที่สุด อาจารย์ที่มีอายุราชการสูงจะมีโอกาสที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการน้อยลง

1.2 ในด้านการรับรู้บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวน ร้อยละ 99.62 ทราบเป็นอย่างดีในเรื่องนี้ จากการศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่รู้เอง เพราะทำกันมานานแล้ว และอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่าของสถาบัน จึงเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมสมัยเป็นนักศึกษา และสถาบันก็มีการดำเนินการชี้แจงเมื่อมีการสมมนาอาจารย์ใหม่

2. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในสถาบันอุดมศึกษา

2.1 ประเภทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการทั่วไปสำหรับนิสิตนักศึกษาที่ยังไม่เข้าสู่การเลือกวิชาเอก และอาจารย์ที่ปรึกษาเฉพาะสำหรับนิสิตนักศึกษาที่เข้าสู่การเลือกวิชาเอกเรียบร้อยแล้ว ซึ่งหากคณะวิชาใดที่นักศึกษาผ่านการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันโดยกำหนดให้เข้าสู่วิชาเอกตั้งแต่นั้นปี 1 ก็จะมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการซึ่งสาขาวิชานั้นๆ ได้แต่งตั้ง เข้าดูแลตลอดระยะเวลาการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการของสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น ขึ้นอยู่กับระบบการสอบคัดเลือกนักศึกษาของแต่ละสถาบันเป็นหลัก และส่วนใหญ่คณะวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะใช้วิธีสอบคัดเลือกนักศึกษาโดยให้ระบุวิชาเอกแทบทั้งสิ้น ยังมีเพียงไม่กี่แห่งซึ่งไม่กำหนดให้เลือกวิชาเอกในการเข้าศึกษา ซึ่งละเอียด จงกลณี (2529) ได้เรียกระบบการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการแบบนี้ว่า ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาแบบมีนักศึกษาเพียงชั้นเดียวแต่ดูแลไปจนกว่านิสิตนักศึกษาจะสำเร็จการศึกษา และ ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา 2 ชุด คือ เมื่อก่อนเลือกวิชาเอกและหลังเลือกวิชาเอก ซึ่งพบว่า ระบบอาจารย์ที่ปรึกษารูปแบบหลังจะมีปัญหา มากที่สุด

2.2 **เกณฑ์การคัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ** จากผลการวิจัยพบว่า สถาบันทุกแห่งไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไว้อย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร แสดงให้เห็นว่าการคัดเลือกไม่มีการใช้เกณฑ์คุณสมบัติเป็นหลักแต่ใช้เกณฑ์ความเหมาะสมของผู้บริหารในการคัดเลือก ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่เคยผ่านการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมาแล้ว ซึ่งในประเด็นนี้พบว่าไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของวินสตัน (Winston, 1982) ที่ว่า อาจารย์ทุกคนไม่จำเป็นต้องเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำเป็นต้องมีประสบการณ์ความรู้และทักษะ ซึ่งไม่ใช่ที่ว่าอาจารย์โดยทั่วไปจะมีคุณสมบัติเช่นนี้ทุกคน

2.3 **การกำหนดสัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการต่อจำนวนนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** ผลการวิจัยพบว่า

2.3.1 **สัดส่วนของอาจารย์ต่อนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** จากการศึกษาพบว่าสัดส่วนของอาจารย์ต่อนิสิตนักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือ อาจารย์ 1 คนต่อนิสิตนักศึกษา 10-14 คน เมื่อจำแนกเป็นรายละเอียดพบว่า คณะวิทยาศาสตร์มีสัดส่วนระหว่าง 1:10-14 คน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มีสัดส่วนระหว่าง 1:12-26 ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย (2527) ในด้านสัดส่วนของอาจารย์ต่อนิสิตนักศึกษา พบว่า ในคณะวิทยาศาสตร์เป็นไปตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัยที่กำหนดไว้ 1:15 ส่วนคณะวิศวกรรมศาสตร์พบว่ายังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 1:10 การที่คณะวิศวกรรมศาสตร์มีสัดส่วนที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์น่าจะเป็นเพราะในระยะ 4-5 ปี ที่ผ่านมามทบวงมหาวิทยาลัยมีนโยบายให้คณะวิศวกรรมศาสตร์รับจำนวนนิสิตนักศึกษาในสาขานี้เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันแต่ละสถาบันก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนอาจารย์ทางด้านนี้

2.3.2 **สัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการต่อนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** ในความดูแล จากการศึกษาพบว่า จำนวนนิสิตนักศึกษาในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการอยู่ในระดับ 11-20 คน มากที่สุด รองลงมา อยู่ในระดับ 1-10 คน ซึ่งสัดส่วนระดับนี้สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ภาคผนวก ก) ที่ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า การจัดสัดส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการต่อนิสิตในความดูแลอยู่ในระดับ 1:20 คน เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสัดส่วนในระดับนี้ผู้บริหารฝ่ายวิชาการเห็นว่าเป็นสัดส่วนที่คิดว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสม

2.4 **การกำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** จากการศึกษาพบว่า การกำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเป็นการกำหนดโดยสถาบันเป็นหลัก แต่การกำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่เน้นหนักทางด้านสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่มีกำหนดไว้ชัดเจน น่าจะเป็นเพราะบทบาทของอาจารย์

ที่ปรึกษาวิชาการในสาขานี้ยังไม่มีผู้ทำการศึกษา ดังนั้นการดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาจึงใช้ขอบข่ายที่สถาบันได้กำหนดไว้ให้เป็นหลัก นอกจากนี้แนวความคิดของผู้บริหารฝ่ายวิชาการในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเห็นว่าบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการน่าจะเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลและคำแนะนำแก่นิสิตนักศึกษา การดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาควรมีอิสระที่จะพิจารณาหาแนวทางที่อาจารย์เห็นว่าเหมาะสมมากกว่าจะกำหนดกรอบให้อาจารย์ปฏิบัติเพราะจะทำให้อาจารย์ไม่ให้ความร่วมมือ และยิ่งสอดคล้องต่อคุณสมบัติของการเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่จะต้องรู้จักไปรู้และแสวงหาความเหมาะสมในแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับลักษณะของอาจารย์เอง (จำนงค์ สุภัทราวิวัฒน์, ประสัคคี ถาวรยติการ, ภาคผนวก ก.)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัยของรัฐตามทฤษฎีวินสตันและคณะ

3.1 ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎีของวินสตันเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ในแต่ละด้าน จะปรากฏผลดังนี้

1. บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการแนะนำและให้คำปรึกษา
ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า จากทฤษฎีของวินสตันที่ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการแนะนำและให้คำปรึกษา จำนวน 17 ข้อ ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษาเห็นตรงกันว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการได้ปฏิบัติเป็นอย่างมาก 9 ข้อ คือ

1. แนะนำและกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษารู้จักกำหนดเป้าหมายของตนเองในการศึกษา
2. การอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา
3. การให้คำปรึกษาและตัดสินใจเมื่อพบว่าผลการเรียนของนักศึกษาลดต่ำลง
4. การแนะนำวิธีการเรียนและค้นคว้าด้วยตนเองในระดับอุดมศึกษา
5. การแนะนำในการปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป
6. การแนะนำเกี่ยวกับโอกาสการศึกษาต่อในระดับสูง
7. การแนะนำแนวทางการประกอบอาชีพในสาขาวิชาที่นักศึกษาศึกษา

8. การอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจเป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติ
เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

9. การกำหนดเป้าหมายของการให้คำปรึกษาโดยคำนึงถึงความต้องการ
นิสิตนักศึกษาเป็นหลัก

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติบทบาทนี้ได้เพียง 9 ข้อ จากทั้งหมด 17 ข้อ ซึ่งพบว่าทั้ง 9 ข้อที่ปฏิบัตินั้นจะเน้นหนักไปในทางการให้คำแนะนำทางด้าน วิชาการเป็นส่วนใหญ่ การที่อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติทั้ง 9 ข้อในระดับมากอาจเป็นเพราะอาจารย์ เห็นว่าบทบาทเหล่านี้เป็นบทบาทที่มีความจำเป็นมากที่สุด และมีผลต่อการใช้ชีวิตทางการศึกษาของ นิสิตนักศึกษามากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คอลลาเมอร์ (Collamer, 1974) ที่พบว่า ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว หน้าที่ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำมีความสำคัญที่สุด

สำหรับข้อที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้ปฏิบัติ 2 ข้อ คือ

1. แนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการลงทะเบียนเรียนและปฏิบัติการ ศึกษาให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน ผลการวิจัยในข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวัสดิ์ สุคนธ์ (2522) ซึ่งได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ ซึ่งพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยในด้านการลงทะเบียนวิชาเรียนของนักศึกษา การ ที่อาจารย์ไม่ปฏิบัติในข้อนี้ น่าจะเป็นเพราะอาจารย์อาจเห็นว่าเรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ นั้น มหาวิทยาลัยได้จัดทำเป็นคู่มือแจกแก่นิสิตนักศึกษาอยู่แล้วสามารถที่จะหาอ่านเองได้ และในการ ประเมินทัศนิตนักศึกษาใหม่ไม่ว่าจะเป็นในระดับมหาวิทยาลัยหรือในระดับคณะก็ได้มีการเน้นในเรื่อง นี้เป็นพิเศษอยู่แล้ว อาจารย์ที่ปรึกษาจึงไม่จำเป็นต้องเน้นอีกครั้งหนึ่ง (ประสัคดี ถาวรยุติการ, ภาคผนวก ก.) นอกจากนี้เป็นไปได้ที่อาจารย์อาจเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ควรต้องรับผิดชอบใน การจัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย หรืออาจารย์เองอาจไม่ ทราบข้อมูลในเรื่องดังกล่าวจึงไม่ปฏิบัติบทบาททางด้านนี้

2. การแนะนำทักษะขบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมกับศาสตร์ทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ปฏิบัติในข้อนี้ อาจเป็นเพราะเห็นว่ากระบวนการ ดังกล่าวเป็นสิ่งซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะต้องให้คำแนะนำถึงทักษะที่นิสิตนักศึกษาจำเป็นต้องมีในแต่ละ กระบวนวิชา ซึ่งจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียด จึงไม่ได้ให้ความสำคัญในจุดนี้มากนัก

สำหรับในข้อที่อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน ใน ข้อ "การร่วมวางแผนกับนักศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของชีวิต" โดยนักศึกษาประเมินว่า อาจารย์ไม่กระทำบทบาทในข้อนี้ ส่วนอาจารย์ประเมินว่าได้กระทำบทบาทในข้อนี้ ในกรณีนี้อาจเป็น

เพราะความเข้าใจที่ไม่ตรงกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษาและตั้งความหวังไว้ต่างระดับกัน โดยอาจารย์อาจเห็นว่าการร่วมวางแผนนั้น คือ การให้ข้อมูลและคำแนะนำส่วนการตัดสินใจเป็นเรื่องของนักศึกษา สำหรับในแง่ของนิสิตนักศึกษานั้นอาจเข้าใจว่าอาจารย์และนิสิตนักศึกษาควรจะตัดสินใจร่วมกันในเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนทางการศึกษาของนิสิตนักศึกษา จึงทำให้การประเมินของนิสิตนักศึกษาออกมาเป็นเช่นนั้น ซึ่งผลการวิจัยในข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของแฮร์ริส (Harris, 1978) ที่พบว่า นักศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาจะมองบทบาทที่เป็นจริงและที่ควรปฏิบัติด้านวิชาการด้านสังคม และการช่วยเหลือพิเศษอื่นๆ ของอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน

2. บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า จากทฤษฎีของวินสตันที่ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา จำนวน 15 ข้อนั้น ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษาเห็นตรงกันว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการได้ปฏิบัติ 7 ข้อ คือ

1. การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาด้านความรับผิดชอบ
2. การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาด้านบุคลิกภาพ
3. การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาด้านการตรงต่อเวลา
4. การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาด้านการใช้ภาษา
5. การตักเตือนหรือแนะนำแนวทางที่เหมาะสมเมื่อพบข้อบกพร่องของนิสิตนักศึกษา
6. การกระตุ้นให้นักศึกษาคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง
7. การส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีเพื่อก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในสาขาวิชาที่ศึกษา

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติบทบาททางด้านนี้ได้เพียง 7 ข้อ เท่านั้น ซึ่งข้อที่อาจารย์ได้ปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นไปตามทฤษฎีของวินสตันในข้อที่ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาโดยเฉพาะการแสดงออกทางพฤติกรรม นอกจากนี้การที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติทั้ง 7 ข้อดังกล่าวได้ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากเห็นว่าเป็นหน้าที่โดยตรงที่อาจารย์จะต้องปฏิบัติไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้สอนหรือในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา

ส่วนข้อที่ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษาประเมินว่าอาจารย์ไม่ได้ปฏิบัติมี 2 ข้อ คือ

1. มีการจัดทำแบบประเมินพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยเน้นการมีคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารวิชาการพบว่า ประเด็นในข้อนี้ทำได้ยาก และในความเป็นจริง คณะวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ชัดเจนในเป้าหมายการผลิตบัณฑิต การดำเนินบทบาทของอาจารย์เท่าที่ทําอยู่จะเป็นไป

ลักษณะของการบันทึกข้อบกพร่องของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมในทางไม่ชอบ เช่น ขาดเรียน หรือ มีคะแนนสะสมที่ต่ำมาก เป็นต้น (จำนงค์ สุกัทรากิวัฒน์, ภาคผนวก ก.)

2. การบันทึกการให้คำปรึกษาทุกครั้งนี้นิสิตนักศึกษาเข้าพบ การที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้กระทำบทบาททางด้านนี้น่าจะเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาไม่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ต้องทำ เนื่องจากในหน้าที่และความรับผิดชอบไม่ได้กำหนดให้ต้องปฏิบัติในข้อนี้

สำหรับข้อที่นิสิตนักศึกษาประเมินว่า อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ปฏิบัติในข้อ

1. การมีแบบฟอร์มให้นิสิตนักศึกษารอกข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน กิจกรรมและสภาพส่วนตัวในกรณีนี้อาจเป็นไปได้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่าคณะได้มีแบบฟอร์มให้นิสิตนักศึกษารอกในเรื่องนี้อยู่แล้วซึ่งข้อมูลในส่วนนี้คณะก็ได้มอบให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาไว้ อาจารย์ที่ปรึกษาจึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการในเรื่องนี้ซ้ำอีก

2. อาจารย์ที่ปรึกษาใช้ข้อมูลที่นิสิตนักศึกษารอกมาประกอบการให้คำปรึกษาเมื่อนิสิตนักศึกษาเข้าพบ การที่อาจารย์ไม่ปฏิบัติในข้อนี้เป็นไปได้ว่ามหาวิทยาลัยไม่ได้กำหนดแนวปฏิบัติทางด้านนี้ไว้และในทางปฏิบัติก็พบว่าอาจารย์ที่จะปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวนี้มีไม่มากนัก

3. อาจารย์ที่ปรึกษาประเมินผลการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาร่วมกับนิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคลในกรณีนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ทราบว่าต้องปฏิบัติ ในความเป็นจริงอาจารย์อาจจะดูจากแบบรายงานผลการศึกษาคณะได้จัดส่งมาให้ เมื่อเห็นว่านิสิตนักศึกษาคนใดไม่มีปัญหาเกี่ยวกับผลการศึกษาก็จะไม่เรียกพบ ส่วนนิสิตนักศึกษาที่มีผลการศึกษาดกต่ำลงจนน่าวิตกอาจเรียกพบเป็นรายบุคคล

3. บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า จากทฤษฎีของวินสตันที่ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา จำนวน 9 ข้อนั้น ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษาเห็นตรงกันว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการได้ปฏิบัติเป็นอย่างดีเป็นอย่างมาก 3 ข้อ คือ

1. การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเองเมื่อนักศึกษาเข้าพบ
2. อาจารย์ที่ปรึกษามักพูดคุยสอบถามเรื่องต่าง ๆ ของนักศึกษาโดยไม่เน้นเรื่องวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว

3. เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่เพื่อจูงใจให้นิสิตนักศึกษามาขอคำปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาจะเน้นการมีปฏิสัมพันธ์โดยใช้รูปแบบความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ การใช้ความเป็นกันเองและการพูดคุยที่ไม่มุ่งเจาะจงประเด็นทางวิชาการ แต่เพียงอย่างเดียวตลอดจนการให้อิสระแก่นิสิตนักศึกษาอย่างเต็มที่ ทั้งในการพูดและแสดงความคิดเห็น ซึ่งประเด็นการปฏิบัติเหล่านี้สอดคล้องกับทฤษฎีของวินสตันที่ว่า การให้คำปรึกษาวิชาการต้องมีมนุษยสัมพันธ์เป็นหลัก โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการจะต้องถือเป็นความรับผิดชอบเบื้องต้นในการที่จะทำให้การให้คำปรึกษาคำเนินต่อไปด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของชิคเกอร์ริง (Chickering, 1974) ซึ่งได้กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่มีอิทธิพลในการพัฒนานักศึกษา แต่ทั้งนี้ผลการวิจัยขัดแย้งกับผลวิจัยของ อูมา สุนธมานและคณะ (2519) และ มยุรี สิงห์ไข่มุกด์ (2526) ซึ่งพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาไม่กล้าเข้าพบอาจารย์ แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ปฏิบัติบทบาททางด้านนี้ได้ดีในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับอดีตที่ผ่านมา สำหรับประเด็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้ปฏิบัติซึ่งมีอยู่ 3 ข้อได้แก่

1. กำหนดตารางเวลาที่แน่นอนในการให้นิสิตนักศึกษาเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษา
2. การจัดทำใบนัดพบและให้นิสิตนักศึกษากรอกประเด็นที่ต้องการขอคำปรึกษา
3. การมีข้อตกลงร่วมกันไว้ชัดเจนในเรื่องการให้คำปรึกษาและไม่ให้คำปรึกษา

ในข้อที่อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษาเห็นตรงกันว่าอาจารย์ไม่ได้ปฏิบัตินั้น สำหรับในข้อ "กำหนดตารางเวลาที่แน่นอนในการให้นิสิตนักศึกษาเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษา" นั้น อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่าเป็นเรื่องที่ปฏิบัติได้ยากเนื่องจากอาจารย์มีภารกิจในหลายด้าน การขอเข้าพบของนิสิตนักศึกษาจึงมักอยู่ในรูปของการนัดเป็นครั้งคราวเป็นการล่วงหน้า สำหรับในข้อ "การจัดทำใบนัดพบและให้นิสิตนักศึกษากรอกประเด็นที่ต้องการขอคำปรึกษา" นั้น อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่าการจัดทำใบนัดพบเป็นการมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่เป็นทางการซึ่งไม่เหมาะสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษาดังนั้นหากนิสิตนักศึกษาต้องการนัดพบอาจารย์ที่ปรึกษา การปฏิบัติส่วนใหญ่คือการเขียนโน้ตไว้ให้อาจารย์เพื่อการนัดหมายต่อไป สำหรับในข้อ "การมีข้อตกลงร่วมกันไว้ชัดเจนในเรื่องการให้คำปรึกษาและไม่ให้คำปรึกษา" นั้น ในประเด็นนี้มักไม่พบในสังคมไทย อาจารย์ที่ปรึกษาอาจมีความเห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษาด้านการให้คำปรึกษานั้นน่าจะสามารภให้คำปรึกษาได้ทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องทางการศึกษา

ส่วนในข้อที่อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษาที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอยู่ 1 ข้อ คือ "อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษามีการพบปะกันอย่างสม่ำเสมอในแต่ละภาคการศึกษา โดยนักศึกษาประเมินว่า อาจารย์ปฏิบัติดีน้อย ส่วนอาจารย์ประเมินว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ จำนวนมากปฏิบัติดีนั้น ซึ่งให้เห็นว่าการพบกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษายังไม่มากเท่าที่ควร และอาจเป็นเพราะว่านักศึกษาขาดความสนใจที่จะพบกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ (สวัสดี สุคนธ์, 2522)

4. บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการให้ความช่วยเหลือและการประสานงาน

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า จากทฤษฎีของวินสตันที่ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการด้านการให้ความช่วยเหลือและประสานงาน จำนวน 8 ข้อนั้น ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษาเห็นตรงกันว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการได้ปฏิบัติเป็น อย่างมาก 4 ข้อ คือ

1. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลของคณะและหน่วยงานต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาในความดูแล
2. การเรียกพบนิสิตนักศึกษาเมื่อพบว่ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาในความดูแล
3. การติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ไม่ทราบหรือไม่สามารถตอบได้
4. การประสานงานกับฝ่ายกิจการนักศึกษาเมื่อพบว่านิสิตนักศึกษามีปัญหาที่เกี่ยวข้อง

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติบทบาททางด้านนี้ได้พอสมควร โดยข้อที่อาจารย์ได้ปฏิบัติมากจะเป็นเรื่องของการประสานงานในกรณีที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาในความดูแลการที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติมากในข้อเหล่านี้ เนื่องมาจากเห็นว่าเป็นหน้าที่โดยตรงที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติและอาจจะเป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาในความดูแลอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนาวั ชจรศิลป์ (2533) ที่กล่าวว่า หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาประการหนึ่ง คือการประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือและเพื่อประโยชน์ของนิสิตนักศึกษา

ส่วนในข้อซึ่งอาจารย์และนิสิตนักศึกษาเห็นตรงกันว่าอาจารย์ไม่ได้ปฏิบัติ

2 ข้อ คือ

1. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลของนิสิตนักศึกษาในความดูแลแก่อาจารย์ประจำวิชาที่นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียน เพื่อประโยชน์ในการติดตามและประสานงาน การที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ปฏิบัติในประเด็นนี้เป็นเพราะไม่มีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวนี้เป็นระยะเวลาอันยาวนาน และอาจารย์อาจไม่เห็นว่าเป็นข้อปฏิบัติในข้อนี้เป็นบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะต้องกระทำ

2. การพยายามใช้ทรัพยากรในมหาวิทยาลัย เช่น ห้องสมุด ศูนย์แนะแนว ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในความดูแล การที่อาจารย์ไม่ปฏิบัติในข้อนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่าหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาไม่น่าจะครอบคลุมถึงกรณีเช่นนั้น บทบาทซึ่งกระทำจะเป็นในรูปของการประสานงานให้นิสิตนักศึกษามากกว่าตามผลการวิจัยด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา นอกจากนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าอาจารย์ไม่ถือว่าบทบาททางด้านนี้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา หน้าที่ในการพัฒนานิสิตนักศึกษานั้น น่าจะเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น เช่น ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

2. ปัญหาและอุปสรรคของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อการดำเนินบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษามีอยู่ 3 ข้อ คือ

1. นิสิตนักศึกษาเชื่อคำแนะนำของรุ่นพี่และเพื่อนในการเลือกวิชาเรียนมากกว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และผลการวิจัยของภัคตรา จันทปัญญาศิลป์ (2519) และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2519) ในการสำรวจปัญหาอาจารย์ที่ปรึกษาสำรวจในครั้งนั้นพบว่า ปัญหาประการหนึ่งของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ นิสิตมักเชื่อคำแนะนำของรุ่นพี่ในการเลือกเรียนวิชามากกว่าที่จะเชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ทำให้เกิดความผิดพลาดบ่อยครั้ง การที่นิสิตนักศึกษามักให้ความเชื่อฟังรุ่นพี่มากกว่า เป็นเพราะนิสิตนักศึกษาจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรุ่นพี่มากกว่า อันเนื่องมาจากวัยที่ใกล้เคียงกันและการสื่อสารที่รวดเร็ว เข้าใจได้ง่ายกว่า (เกษม นันทไชย, ภาคผนวก ก.) การพบอาจารย์ที่ปรึกษาโดยทั่วไป มักจะเป็นการพบเพื่อขอรายละเอียดสำหรับนำไปใช้ในการลงทะเบียน และอาจเห็นว่ารุ่นพี่มีประสบการณ์ในการเรียนมากกว่าจึงมักจะทำให้การเชื่อฟัง นอกจากนี้สภาพการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้นิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษา (สุรศักดิ์ บำรุงวงศ์, ภาคผนวก ก.)

2. งานให้คำปรึกษาวิชาการไม่ได้รับการยอมรับให้เป็นผลงานของอาจารย์ ผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำเนา ชจรศิลป์ (2533) ซึ่งได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัญหาประการหนึ่งของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นอยู่ คือ อาจารย์ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากการที่งานให้คำปรึกษาวิชาการไม่ได้รับการยอมรับให้เป็นผลงานของอาจารย์ ซึ่งได้ให้เหตุผลไว้ว่า เป็นเพราะการขาดนโยบายและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้อาจารย์เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน นอกจากนี้จะเป็นเพราะในกรอบหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งไม่ได้ระบุว่า การให้คำปรึกษาทางวิชาการเป็นหน้าที่หนึ่งของอาจารย์ แต่ระบุว่าอาจารย์มีหน้าที่รับผิดชอบเพียง 3 ประการ คือ งานสอน งานวิจัยและงานให้บริการทางวิชาการ ทำให้ผลงานทางด้านนี้นำมาประกอบใช้ในการประเมินไม่ได้ ทั้งที่ในความเป็นจริง งานการให้คำปรึกษาทางวิชาการแทบจะถือได้ว่าเป็นหน้าที่รับผิดชอบอย่างหนึ่งของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งอาจารย์ (วิจิตร ศรีสุพรรณ, ภาคผนวก ก.) ดังนั้นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นสิ่งซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต่างๆควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง (Middleton, 1988)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารด้านวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาและคณะวิชาที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความถี่ของคำตอบอยู่ในเกณฑ์มาก มีดังนี้

1. มหาวิทยาลัยให้ความสนใจและให้ความสำคัญในเรื่องอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจทางด้านอื่น
2. นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยได้มีโอกาสเรียนกับอาจารย์ที่ปรึกษาของตนเอง ทำให้ขาดความใกล้ชิดและโอกาสที่จะพบกันมีน้อย
3. บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ชัดเจน มีความคลุมเครือ ก่อให้เกิดการตีความในขอบเขตภาระหน้าที่ที่แตกต่างกันและมีความลึกลับในการปฏิบัติ
4. สภาพการเรียนการสอนไม่เอื้ออำนวยให้นักศึกษามองเห็นความสำคัญของการมีอาจารย์ที่ปรึกษา

จากข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นอยู่ได้พิจารณาความเหมาะสมโดยการใช้ดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษาเองเป็นหลักตามการรับรู้และประสบการณ์ เนื่องจากเกณฑ์กลางของสถาบันที่ได้กำหนดไว้ขาดความชัดเจน จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้การดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาเกิดความลึกลับกันขึ้น นอกจากนี้การขาดความเอาใจจริงเอาใจของผู้บริหารสถาบันในการให้ความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ย่อมส่งผลให้การ

ดำเนินการด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความเจริญก้าวหน้าในระดับค่อนข้างช้า เนื่องจากขาดกลไกที่จะกระตุ้นให้การดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาวิชาการเป็นไปอย่างมีระบบ ตลอดจนขาดการสนับสนุนการดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนปัญหาอีกประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการโดยตรง คือ สภาพการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่เอื้ออำนวยให้นิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญของการมีอาจารย์ที่ปรึกษา ประเด็นที่เห็นได้ชัด ตัวอย่างเช่น การมีโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาที่ตายตัวขาดความยืดหยุ่น ซึ่งนิสิตนักศึกษาไม่จำเป็นต้องเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือก็ได้ เนื่องจากแผนการศึกษาในแต่ละภาคได้กำหนดไว้ตายตัว อาจารย์เพียงเซ็นผ่านโดยไม่จำเป็นต้องให้คำปรึกษา จากประเด็นดังกล่าวจึงอาจเป็นเหตุให้นิสิตนักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการมีอาจารย์ที่ปรึกษา

3. เปรียบเทียบบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

จากผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งมหาวิทยาลัยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้ดำเนินบทบาทที่ใกล้เคียงกัน สามารถจำแนกตามบทบาทได้ดังนี้

1. บทบาทด้านการแนะนำและให้คำปรึกษา จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งในมหาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้ดำเนินบทบาทในด้านนี้มากอย่างเห็นได้ชัด จากจำนวนข้อปฏิบัติ 17 ข้อ อาจารย์ที่ปรึกษาจำนวนมากสามารถปฏิบัติได้จำนวน 8 ข้อ อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาเข้าใจว่าตนเองมีบทบาทที่เน้นการแนะนำและให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับวิชาการเป็นหลัก จึงมุ่งให้ความสนใจในเรื่องนี้เป็นพิเศษ ทำให้ผลการวิจัยออกมาในลักษณะนี้ ประเด็นที่น่าสนใจ คือ อาจารย์ที่ปรึกษาจำนวนมากในมหาวิทยาลัยส่วนกลางจะมีการปฏิบัติในข้อ "แนะนำในการปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป" ขณะที่มหาวิทยาลัยส่วนภูมิกษานั้น อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้เน้นข้อนี้อย่างชัดเจนอาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยส่วนกลางอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาขึ้นอยู่เสมอ จึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับนิสิตนักศึกษาที่อยู่ในกรุงเทพมหานครจะต้องรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ส่วนในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิกษานั้น การเปลี่ยนแปลงเป็นไปในลักษณะค่อนข้างช้าแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่รวดเร็วเหมือนสถาบันที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย นอกจากนี้ศึกษามากกว่าร้อยละ 50 เป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภูมิกษานั้น ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้เน้นบทบาทในข้อนี้เป็นพิเศษ

2. *บทบาทด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา* จากผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคดำเนินบทบาททางด้านนี้ไม่ชัดเจนนัก จากข้อควรปฏิบัติ 15 ข้อ พบว่าสามารถปฏิบัติได้อย่างชัดเจนเพียง 7 ข้อ ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่ตรงกันทั้งจากการประเมินของอาจารย์และนิสิตนักศึกษา ซึ่งทั้งมหาวิทยาลัยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีการปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ใกล้เคียงกัน และส่วนใหญ่เป็นการเน้นให้มีความคิดและตัดสินใจด้วยตนเองและให้มีความภาคภูมิใจในสาขาที่ศึกษา ตลอดจนประพุดติคนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษา แต่ประเด็นที่อาจารย์ยังไม่ชัดเจนในบทบาททางด้านนี้ 3 ข้อคือ ในข้อ การจัดทำแบบประเมินพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยเน้นการมีคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาศาสตร์และเทคโนโลยี และในข้อ อาจารย์ที่ปรึกษาประเมินผลการศึกษาในแต่ละภาคร่วมกับนิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคล อาจเป็นเพราะการดำเนินบทบาทเช่นนี้ไม่ได้กระทำเป็นระยะเวลาาน และการบันทึกการให้คำปรึกษาน่าจะเป็นกระบวนการดำเนินงานของผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวมากกว่า นอกจากนี้การประเมินพัฒนาการยังเป็นการทำได้ลำบากเพราะอาจารย์และนักศึกษาไม่มีโอกาสได้ใกล้ชิดกันเพียงพอ จนทำให้อาจารย์สามารถประเมินพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาในความดูแลได้

ประเด็นที่มีความแตกต่างกันระหว่างสถาบันในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สำหรับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษามีอยู่ 1 ข้อ คือ "ในการให้คำปรึกษาเน้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาการมากกว่าการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านอื่น ๆ" ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสถาบันอุดมศึกษาในส่วนกลางได้ปฏิบัติในข้อนี้มากกว่าสถาบันส่วนภูมิภาค ซึ่งอาจเป็นเพราะความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาส่วนภูมิภาคมีมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลาง เพราะทั้งอาจารย์และนักศึกษส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในมหาวิทยาลัย โอกาสที่จะได้พบปะกันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการมีสูง การให้คำปรึกษาจึงมักไม่มุ่งเน้นทางวิชาการเพียงอย่างเดียว ส่วนสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางนั้น อาจารย์และนิสิตศึกษามักไม่มีโอกาสได้พบกันอย่างสม่ำเสมอ การเข้าพบของนิสิตนักศึกษาจึงมักเป็นไปในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาการเพียงอย่างเดียว

3. *บทบาททางด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา* จากผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคดำเนินบทบาททางด้านนี้ไม่ชัดเจนนัก จากข้อควรปฏิบัติ 9 ข้อ พบว่าสามารถปฏิบัติได้อย่างชัดเจนเพียง 3 ข้อ ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่ตรงกันทั้งจากการประเมินของอาจารย์และนิสิตนักศึกษา ซึ่งทั้งมหาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีการปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เหมือนกันทั้ง 3 ข้อ โดยบทบาททางด้านนี้จะเน้นไปในด้านการสร้างความอบอุ่นและเป็นกันเองตลอดจนให้นิสิตศึกษามีอิสระทางความคิดและตัดสินใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เห็นว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยน่าจะเป็นผู้ใหญ่พอสมควร ส่วนการเน้นในการ

สร้างความอบอุ่นนั้นอาจเป็นอิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรมของสังคมไทยเองที่ถือว่าเป็นสังคมที่อบอุ่น ครูอาจารย์เปรียบได้เป็นบิดามารดาคนที่สอง (พรชูลี อาชวอำรุง, 2523) จึงทำให้อาจารย์ดำเนินบทบาททางด้านนี้ได้เป็นอย่างดี

ส่วนข้อที่ทั้งสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติน้อย 2 ข้อ คือ

1. การจัดทำใบนัดพบและให้ผลิตนักศึกษากรอกเรื่องที่ต้องการขอค่าปรึกษา นั้น สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในส่วนกลางนั้นทำได้ยาก เพราะว่าอาจารย์ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นถือว่าเป็นสาขาที่ขาดแคลน อาจารย์มักใช้เวลาบางส่วนเพื่อปฏิบัติงานพิเศษนอกสถานที่ เวลาที่จะสามารถนัดพบนิสิตนักศึกษาที่แน่นอนทำได้น้อย ส่วนในสถาบันอุดมศึกษาส่วนภูมิภาคนั้น เนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่มีภาระที่ทำงานมากกว่าและมีบ้านพักอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัย นักศึกษามีโอกาสพบได้ตลอดเวลา ความจำเป็นที่จะต้องนัดพบจึงลดลง การดำเนินบทบาทในข้อนี้จึงเสมือนไม่มีความจำเป็น

2. การตกลงกันชัดเจนระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษาในเรื่องการให้ค่าปรึกษาและการไม่ให้ค่าปรึกษา ในข้อนี้อาจารย์ทั้งในสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไม่ได้ปฏิบัติ น่าจะเป็นเพราะในสังคมไทยอาจารย์เปรียบเสมือนผู้ปกครองลำดับที่สอง ซึ่งสามารถให้ค่าปรึกษาได้ทุกเรื่องที่นิสิตนักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหา ดังนั้นการจำแนกเรื่องที่จะให้ค่าปรึกษาและไม่ให้ค่าปรึกษาจึงไม่ปฏิบัติกัน

4. บทบาททางด้านการให้ความช่วยเหลือและประสานงาน จากผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคดำเนินบทบาททางด้านนี้ไม่ชัดเจนนัก จากข้อควรปฏิบัติ 8 ข้อ พบว่าสามารถปฏิบัติได้อย่างชัดเจน 4 ข้อ ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่ตรงกันทั้งจากการประเมินของอาจารย์และนิสิตนักศึกษา ซึ่งทั้งมหาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีการปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เหมือนกันทั้ง 4 ข้อ ส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความช่วยเหลือในด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาในความดูแล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาโดยตรง ในส่วนที่พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาของสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีการปฏิบัติแตกต่างกันมีอยู่ 1 ข้อ คือ การพยายามใช้ทรัพยากรแหล่งต่าง ๆ ในสถาบันเพื่อการพัฒนาผลิตนักศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางไม่ปฏิบัติ อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาคิดว่าตนเองน่าจะมีส่วนเพียงให้คำแนะนำและประสานงานนิสิตนักศึกษาเท่านั้น ส่วนการติดต่อหน่วยงานต่างๆอาจทำได้ยากเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในองค์กรส่วนกลางยังไม่ดีนัก เนื่องจากความกว้างขวางของสถาบัน แต่สถาบันอุดมศึกษาส่วนภูมิภาคทำได้ง่ายกว่าเนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในสถาบัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรจึงมีสูง การติดต่อสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการจึงทำได้สะดวกกว่า

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสถาบันอุดมศึกษา ยังไม่เป็นไปตามทฤษฎีของวินสตันว่าด้วยการให้คำปรึกษาทางวิชาการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาเท่าที่ควร (วินสตัน : ผลการวิจัย การแนะนำและให้คำปรึกษา : 52.94%, การให้ความช่วยเหลือประสานงาน : 50%, การพัฒนานิสิตนักศึกษา : 46.66%, และ การมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา : 33.33%) การดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่เป็นอยู่เน้นการแนะนำและให้คำปรึกษาทางวิชาการเป็นหลัก บทบาททางด้าน การพัฒนานิสิตนักศึกษา ยังดำเนินการน้อย การดำเนินบทบาทเชิงขาดความเป็นระบบที่ชัดเจน ไม่สามารถวัดและประเมินถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม การที่การดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่สามารถดำเนินบทบาทได้ครบถ้วนตามทฤษฎีของวินสตันนั้น น่าจะมาจากประเด็นสาเหตุ ดังนี้

1. การขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ในสถาบันอุดมศึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2531)
2. การขาดบรรทัดฐานอ้างอิงที่ชัดเจนแน่นอนในเรื่องบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบตลอดจนแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ (Saboury, 1989) โดยเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์เป็นไปตามความเข้าใจของอาจารย์แต่ละคน เป็นผลให้เกิดการปฏิบัติที่ลักลั่นกัน (วิจิตร ศรีสุพรรณ, ภาคผนวก ก.)
3. หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการไม่ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของอาจารย์ทำให้อาจารย์ขาดความสนใจที่จะทุ่มเทงานทางด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพ (วิจิตร ศรีสุพรรณ, ภาคผนวก ก.)
4. การขาดการสนับสนุนอย่างชัดเจนจากผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาต่อการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ทำให้การดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการขาดประสิทธิภาพ
5. การขาดระบบจูงใจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการได้ทุ่มเทงานทางด้านนี้อย่างเต็มที่ เช่น ผลงานที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินความก้าวหน้าในตำแหน่งทางวิชาการหรือการประเมินความดีความชอบ หรือ การยอมรับให้เห็นว่าผู้ที่มาดำรงตำแหน่งนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา (สุรศักดิ์ บำรุงวงศ์, ภาคผนวก ก.)
6. โครงสร้างหลักสูตรไม่เอื้ออำนวยให้นิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญของการมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ เช่น โครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดวิชาที่ศึกษาไว้ตายตัว (ชูเกียรติ คุปตานนท์, ภาคผนวก ก.)

7. การขาดการปลูกฝังจิตสำนึกของหน้าที่ความเป็นอาจารย์ที่แท้จริงสำหรับสถาบันอุดมศึกษาทำให้อาจารย์มีความเข้าใจในหน้าที่ของอาจารย์แตกต่างกันไป บางท่านเห็นความสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษาแต่บางท่านมองไม่เห็นความจำเป็นในเรื่องนี้ (สมชาย ฉัตรรัตน, ภาคผนวก ก.)

8. โครงสร้างของระบบราชการในสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นอยู่ ไม่เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบการเลือกตั้งผู้บริหาร เป็นต้น (สุรศักดิ์ บำรุงวงศ์, ภาคผนวก ก.)

9. สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ถือว่างานให้คำปรึกษาทางวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเรียนการสอน

10. สภาพความห่างเหินกันระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษา อันเนื่องมาจากสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม อาจารย์ให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ สถานะมากกว่าที่จะให้ความสำคัญต่อการพัฒนางานในหน้าที่ ดังนั้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนิสิตนักศึกษาจึงมีน้อย การเข้าพบจึงเป็นเรื่องการเรียนมากกว่าเรื่องส่วนตัว

11. ปัญหาสมองไหลในสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการกำหนดแนวปฏิบัติทางด้านงานให้คำปรึกษาทางวิชาการ เพราะมักมองว่าเป็นเรื่องนอกเหนือหน้าที่งานประจำ (สุรศักดิ์ บำรุงวงศ์, ภาคผนวก ก.)

ภาพรวมของบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสถาบันอุดมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีนิสิตนักศึกษาในความดูแลสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดมาตรฐานสัดส่วนไว้ การที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีนิสิตนักศึกษาในความดูแลมาก อาจทำให้การติดตามการนักศึกษาเป็นรายบุคคลเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์แทบทุกคน (ร้อยละ 99.62) มีความรู้ในบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเป็นอย่างดี แต่ผลการวิจัยที่ออกมาแสดงให้เห็นว่ามีหลายข้อในแต่ละบทบาทที่อาจารย์ยังปฏิบัติไม่ชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับแนวคิดของวินสตันเก็ชวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่พึงปฏิบัติ น่าจะเป็นเพราะธรรมชาติของสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเน้นการแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง การที่สถาบันพยายามกำหนดแนวปฏิบัติที่ตายตัวให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการปฏิบัติ นั้น พบว่า ไม่สอดคล้องกับลักษณะอาจารย์ในสาขาวิชานี้ ซึ่งเน้นการแสวงหาคำตอบด้วยกระบวนการความคิดแบบวิทยาศาสตร์ ดังนั้นความเหมาะสมในการดำเนินบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงน่าจะเป็นว่า สถาบันควรกำหนดเป็นกรอบกว้าง ๆ สำหรับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ส่วนการดำเนินบทบาทในทางปฏิบัติจะเป็น

เช่นไรนั้นควรปล่อยให้เป็นการของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่จะมีอิสระในการคิดค้นรูปแบบที่เหมาะสมด้วยตนเอง

ในส่วนการดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นั้น ข้อสรุปผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการในสาขานี้ ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการ จะเห็นได้ชัดเจนจากผลสรุปบทบาทด้านการแนะนำและให้คำปรึกษา ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการแนะนำและให้คำปรึกษาทางวิชาการแทบทั้งสิ้น แสดงให้เห็นถึงแนวคิดของอาจารย์ในสาขานี้ที่ให้ความสำคัญในด้านวิชาการเป็นหลัก นอกจากนี้จุดเด่นอีกประการหนึ่งของการดำเนินบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก็คือ การเน้นความเป็นอิสระของนิสิตนักศึกษาในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งในประเด็นนี้น่าจะเป็นเพราะอาจารย์มีแนวความคิดว่านิสิตนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นผู้ใหญ่เพียงพอแล้ว มีการคิดและตัดสินใจด้วยตนเองซึ่งธรรมชาติของการเรียนในสาขานี้เน้นให้ผู้เรียนได้มีอิสระที่จะคิด วิเคราะห์และสรุปด้วยตนเอง ตลอดจนจะต้องไปรู้และหาวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของตนเอง จากแนวคิดดังกล่าวจึงอาจทำให้อาจารย์ไม่เห็นความสำคัญในการติดตาม เอาใจใส่ดูแลนิสิตนักศึกษาในความดูแลอย่างใกล้ชิด ดังจะเห็นได้จากข้อที่อาจารย์ที่ปรึกษาจำนวนมากไม่ปฏิบัติ เช่น ข้อ "การแนะนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสม" หรือข้อ "การจัดทำแบบประเมินพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา" หรือข้อ "การจัดทำใบนัดพบและให้นิสิตนักศึกษากรอกประเด็นที่ต้องการศึกษา" หรือข้อ "การมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและการไม่ให้คำปรึกษา" หรือข้อ "การกำหนดตารางเวลานั่งนอนในการให้นิสิตนักศึกษาเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษา" เป็นต้น ซึ่งจากข้อที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจำนวนมากไม่ปฏิบัติเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงแนวความคิดของอาจารย์ในสาขานี้ได้เป็นอย่างดีว่า การมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการนั้น บทบาทสำคัญ คือ การให้ข้อมูลสำหรับการแนะนำและให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา ส่วนหน้าที่รับผิดชอบของนิสิตนักศึกษานั้น คือ การนำข้อมูลของอาจารย์ที่ปรึกษาไปพิจารณาและแสวงหาคำตอบ ตลอดจนตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้นบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการตามแนวคิดของวินสตันที่ว่าด้วยเรื่อง ข้อควรปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจึงอาจจำเป็นต้องนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับลักษณะอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อไป

จากภาพรวมของปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการดำเนินบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษาต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ และการขาดปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษา ดังจะเห็นได้จากข้อ ปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ว่า

"นิสิตนักศึกษา เชื่อคำแนะนำของเพื่อนและรุ่นพี่ในการเลือกวิชาเรียนมากกว่าอาจารย์ที่ปรึกษา" นอกจากนี้การขาดแนวบทบาทที่ชัดเจนของมหาวิทยาลัยต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความลักลั่นกัน เนื่องจากการกำหนดหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นอยู่เป็นไปอย่างกว้าง ๆ ไม่เน้นการดำเนินงานบทบาทในเชิงพฤติกรรม

4. เสนอแนะแนวทางการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ให้มีบทบาทตาม ทฤษฎีของวินสตันและคณะ เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างเหมาะสมกับสาขา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสถาบันอุดมศึกษาจะพบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีของวินสตันแล้ว ยังมีอยู่หลาย ประเด็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่เป็นไปตามทฤษฎี บางข้อไม่ได้ปฏิบัติตาม เป็นระยะเวลานาน ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอหลักการสำหรับการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการของวินสตันนั้นได้เน้นว่า การให้คำปรึกษาทางวิชาการนั้น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ มีการดำเนินการและความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างนิสิตนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อมุ่งเน้นการช่วยเหลือนิสิตนักศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา การอาชีพและด้านบุคลิกภาพ เป็นการกระตุ้นและส่งเสริมนักศึกษา ในการค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติมคุณภาพชีวิต มีทักษะและทัศนคติอันจะช่วยส่งเสริมความเจริญทาง สติปัญญาและความเจริญส่วนบุคคล (Winston and Miller, 1982) ซึ่งเกี่ยวกับเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ในการจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้น พบว่ายังไม่ได้มีการกำหนดเป้าหมายในเรื่องนี้ไว้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับการอ้างอิงหรือ เป็นบรรทัดฐานเพื่อการปฏิบัติ ดังนั้นการพัฒนามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการให้มีประสิทธิภาพใน การพัฒนานิสิตศึกษานั้น ในลำดับแรกจึงควรได้กำหนดเป้าหมายการจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชา การไว้อย่างชัดเจน

2. แนวทางการพัฒนามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการนั้น ฮิดทฤษฎี ของวินสตันซึ่งจำแนกบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ เป็น 4 ด้าน คือ ด้านการแนะนำและให้คำ ปรึกษาด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา ด้านการประสานงานและ ให้ความช่วยเหลือแก่นิสิตนักศึกษาซึ่งในการพัฒนานั้น จะเน้นในประเด็นที่ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่ได้ปฏิบัติอย่างชัดเจน

**ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**

จากผลการวิจัยพบว่ามีหลายประเด็นที่รูปแบบการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่เป็นไปตามทฤษฎีของวินสตันและคณะ ผู้วิจัยจะหยิบยกประเด็นดังกล่าว
และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้

ประเด็นการพัฒนา	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา
1. การขาดเป้าหมายที่ชัดเจนของการจัด ให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ	<p>1. กำหนดเป้าหมายการจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา วิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ ชัดเจน ซึ่งเป้าหมายควรมี ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มุ่งเน้นการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก แก่นิสิตนักศึกษาให้บรรลุเป้าหมายทางการ ศึกษา การอาชีพและบุคลิกภาพในสาขาวิชา ศาสตร์และเทคโนโลยี (ประสัคดิ์ ถาวรยุติการ, (ภาคผนวก ก.) 2. กระตุ้นและส่งเสริมนิสิตนักศึกษาในการค้นคว้า หาความรู้ เพิ่มเติมคุณภาพชีวิต มีทักษะและ ทัศนคติอื่นจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม ทางสติปัญญาและความเจริญส่วนบุคคล 3. พัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะของบัณฑิตทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. การคัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	<p>2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการนั้นควรได้มีการกำหนด เกณฑ์ คุณสมบัติไว้อย่างชัดเจน และคัดเลือก อาจารย์ที่มีเกณฑ์คุณสมบัติดังกล่าวมาเป็นอาจารย์ ที่ปรึกษา ไม่ควรให้อาจารย์ทุกคนได้เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิชาการทั้งนี้เพราะอาจารย์หลายคน ไม่พร้อมที่จะเป็นการอบรมอาจารย์ที่ปรึกษา ดำเนินการไม่เพียงพอ (นฤมล กาญจนทัต, ภาคผนวก ก.) ซึ่งในทางปฏิบัติอาจกระทำได้</p>

 ประเด็นการพัฒนา

 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

โดยมอบหมายให้ภาควิชาจัดหาอาจารย์ที่รับผิดชอบเฉพาะในด้านการให้คำปรึกษาวิชาการ โดยให้มีภาระงานด้านการสอนลดลง (Centra, 1982) ส่วนคุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการนั้น เทเลเฟเซน (Tellefsen, 1990) ได้กล่าวว่า ควรจะมีความคุ้นเคยกับแผนงานด้านวิชาการของสถาบัน แผนการเรียน เป้าหมายการผลิตบัณฑิต

 3. การไม่กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ
ของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้อย่างชัดเจน

3. ควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตลอดจนแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่สามารถวัดได้ประเมินได้ ซึ่งการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาควรยึดตามแนวทฤษฎีของวินสตัน ซึ่งจำแนกหน้าที่และความรับผิดชอบออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการแนะนำและให้คำปรึกษา ด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา ด้านการให้ความช่วยเหลือและประสานงานกับนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ควรได้กระตุ้นเน้นย้ำให้อาจารย์เข้าใจว่าเหล่านี้คือหน้าที่ที่อาจารย์จะต้องให้ความสนใจ (ศิริพงษ์ ศรีพิพัฒน์, ภาคผนวก ก.) ทั้งนี้ในการแนะนำอาจารย์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น ควรให้เพียงแนวทางมากกว่าข้อควรปฏิบัติ เพราะในโลกวิชาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีถ้ากำหนดกฎเกณฑ์วิธีการ จะทำให้ขาดพัฒนาการกระบวนการทางวิทยาศาสตร์นั้นสอนให้คนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ จึงควรปล่อยให้อาจารย์ได้กำหนดวิธี

ประเด็นการพัฒนา

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

4. การปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่ยังไม่เป็นไปตามทฤษฎีของวินสตันในด้านบทบาทการแนะนำและให้คำปรึกษา

4.1. การแนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการลงทะเบียนเรียนและปฏิทินการศึกษาให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน

การของอาจารย์เองโดยใช้หน้าที่และความรับผิดชอบที่มหาวิทยาลัยกำหนดขึ้นเป็นกรอบในการดำเนินการของอาจารย์เอง (จำนงค์ สุกัทรวิวัฒน์, ภาคผนวก ก.)

4. พัฒนบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการแนะนำและให้คำปรึกษาที่ยังไม่เป็นไปตามทฤษฎีของวินสตัน ดังนี้

4.1. สถาบันอุดมศึกษาควรประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการในเรื่องนี้ปีละ 1 ครั้ง ก่อนเปิดภาคการศึกษา โดยเน้นการทำความเข้าใจกับนักศึกษา ให้นักศึกษาเข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบของตนเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนและการลงทะเบียน ซึ่งตรงกับมิลเลอร์ (1961) กล่าวไว้ว่า การจัดให้มีการประชุมร่วมกันเป็นประจำ และจัดให้มีการฝึกปฏิบัติทำงานก่อนที่จะปฏิบัติหน้าที่ จะเป็นการกระตุ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาเกิดความศรัทธาในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาควรมีการจัดทำคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา โดยมีข้อมูลต่างๆที่จำเป็นสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ (ชอลัดดา ชวัญเมือง, 2524)

ประเด็นการพัฒนา	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา
<p>4.2. แนะนำทักษะและกระบวนการทางการศึกษาอันจำเป็นต่อการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</p>	<p>4.2. สถาบันอุดมศึกษาควรได้มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นต่อการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถมองเห็นทิศทางการให้คำแนะนำแก่นิสิต นักศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาควรแนะนำให้นิสิตนักศึกษาในความดูแลรู้จักการใช้ชีวิตที่เหมาะสมต่อการเป็นนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วย (จางงศ์ สุภัทราวิวัฒน์, ภาคผนวก ก.)</p>
<p>5. การปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่ยังไม่เป็นไปตามทฤษฎีของวินสตันในด้านบทบาทการพัฒนานิสิตนักศึกษา</p>	<p>5. พัฒนบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ยังไม่เป็นไปตามทฤษฎีของวินสตันในด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา</p>
<p>5.1. การจัดทำแบบประเมินพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาในด้านต่างๆ โดยเน้นการมีคุณลักษณะของบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</p>	<p>5.1. สถาบันอุดมศึกษาควรได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สามารถวัดได้ ประเมินได้ในเชิงพฤติกรรม เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการสามารถติดตามและพัฒนานิสิตนักศึกษาที่พบว่า ยังบกพร่องอยู่ได้ และสามารถประเมินนิสิตนักศึกษาในความดูแลสำหรับใช้เป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคลต่อไป</p>
<p>5.2. การบันทึกการให้คำปรึกษาทุกครั้งกับนิสิตนักศึกษาเข้าพบ</p>	<p>5.2. สถาบันอุดมศึกษาควรได้จัดทำแบบฟอร์มการเข้าพบและบันทึกการเข้าพบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ที่ปรึกษาในการบันทึกการเข้าพบของนิสิตนักศึกษา</p>

ประเด็นการพัฒนา

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

ในความดูแล ซึ่งสุจริต เพียรชอบ (2520) ได้กล่าวว่า เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำปรึกษาแล้ว ควรบันทึกเรื่องราวที่ได้ให้คำปรึกษาไปแล้วเพื่อ กันลืมและเพื่อให้การให้คำปรึกษาเป็น เรื่องที่ต่อเนื่องสะดวกกับการวิเคราะห์ และติดตามผลนักศึกษาในความดูแล

6. การปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่ยัง ไม่เป็นไปตามทฤษฎีของวินสตันในบทบาท **ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา**

6.1. การจัดทำใบนัดพบและให้นิสิตนักศึกษา กรอกประเด็นที่ต้องการขอคำปรึกษา

6.2. การมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษาในเรื่องการให้คำ ปรึกษาและไม่ให้คำปรึกษา

6. พัฒนบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่ ปฏิบัติไม่เป็นไปตามทฤษฎีของวินสตันในด้าน การมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา

6.1. เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาอาจจะมีภารกิจหลายด้าน การจัดทำใบนัดพบจึงเป็น เรื่องจำเป็นเพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาได้นัด หมายวันเวลาที่ตรงกันในการเข้าพบเพื่อ ขอคำปรึกษา โดยให้นิสิตนักศึกษาได้กรอก ประเด็นที่จะขอเข้าพบสำหรับให้อาจารย์ ที่ปรึกษาได้ทราบเป็นการล่วงหน้า ในกรณี ที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ว่าง ควรรับผิดชอบ โดยมอบหมายอาจารย์คนอื่นทำหน้าที่แทน (กมล เลิศรัตน์, ภาคผนวก ก.)

6.2. ในประเด็นนี้ควรจะเป็นการตกลงรายละเอียดร่วมกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษา ในประเด็นของการให้ คำปรึกษาและไม่ให้คำปรึกษาโดยพยายาม ให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าใจบทบาทและความ รับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ

ประเด็นการพัฒนา

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน (สุจิต เพียรชอบ, 2520) ทั้งนี้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาจะไปได้ดีต้องได้รับความร่วมมือทั้ง 2 ฝ่ายอาจารย์ที่ปรึกษาก็ต้องให้ความสนใจนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษาเองก็ต้องเข้าใจถึงความสำคัญของการมีอาจารย์ที่ปรึกษา (เกษม นันทชัย, ภาคผนวก ก.)

6.3. การกำหนดตารางเวลาที่แน่นอนในการให้นิสิตนักศึกษาเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษา

6.3. สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำตารางเวลาการทำงานของอาจารย์ให้ได้ทราบอย่างเปิดเผย และกำหนดเป็นเวลานัดพบสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษา กรณีที่อาจารย์ไม่ว่างในช่วงเวลาดังกล่าวควรกำหนดให้มีใบนัดพบเพื่อจะได้มีโอกาสดำเนินการ จะมีการตกลงไว้สำหรับกรณีเร่งด่วน เพื่อจะได้สามารถแก้ปัญหาได้ทันเวลา

7. การปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่ไม่เป็นไปตามทฤษฎีของวินสตันในบทบาทด้านการให้ความช่วยเหลือและประสานงาน

7.1. การให้ข้อมูลของนิสิตนักศึกษาในความดูแลแก่อาจารย์ประจำวิชาที่นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียนเพื่อประโยชน์ในการติดตามและประสานงาน

7. พัฒนาการปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการให้เป็นไปตามทฤษฎีของวินสตันและคณะด้านการให้ความช่วยเหลือและประสานงาน

7.1. ในกรณีที่พบว่านิสิตนักศึกษาในความดูแลมีปัญหาในการเรียน เช่น มีเกรดเฉลี่ยต่ำ มีความไม่ถนัดในการเรียน ซึ่งหากเรียนวิชาดังกล่าว อาจก่อให้เกิดผลกระทบกับนิสิตนักศึกษาผู้นั้น ได้สถาบันควรกำหนดเป็นแนวปฏิบัติให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนเพื่อให้ร่วมติดตามและ

ประเด็นการพัฒนา

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

7.2. การพยายามใช้ทรัพยากรในมหาวิทยาลัย
ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในความดูแล

ดูแลนิสิตนักศึกษาผู้นั้นอย่างใกล้ชิดเพื่อ
ช่วยให้การเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.2. เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพบว่านิสิตนักศึกษา
ในความดูแลมีปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
อาจารย์ที่ปรึกษาควรประสานงานกับหน่วย
งานใดๆที่จะให้ความช่วยเหลือในการพัฒนา
นิสิตนักศึกษาในความดูแลได้ บาร์ (Barr,
1990) ได้เสนอแนวคิดว่าการให้คำปรึกษา
วิชาการกับงานกิจการนักศึกษาคควรจะร่วม
มือประสานงานกันอย่างใกล้ชิดเพราะลักษณะ
งานจะมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันดังนั้น
อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการจึงควรได้
ประสานงานกับฝ่ายกิจการนักศึกษาของ
มหาวิทยาลัยอย่างใกล้ชิดเพื่อการช่วยเหลือ
และประสานงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ
พัฒนานักศึกษา

8. การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการดำเนิน
บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา

8.1 นิสิตศึกษามักเชื่อฟังคำแนะนำของ
รุ่นพี่ และเพื่อนในการเลือกวิชาเรียน
มากกว่าอาจารย์

8.1 อาจารย์ที่ปรึกษาคควรหาวิธีการให้นิสิต
นักศึกษาได้เข้าพบบ่อยครั้ง การพบกับนักศึกษา
อย่างเป็นประจำนี้ ถือเป็นหน้าที่ของอาจารย์
ที่ปรึกษา (เจริญผล สุวรรณโชติ, 2516) ทั้งนี้
ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ ในช่วงก่อนเปิด
ภาคการศึกษา เพื่อให้ทันนักศึกษาเกิดความเชื่อมั่น
อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งจะลดปัญหาการพึ่งเพื่อนหรือ
รุ่นพี่เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิชา
เรียนของนิสิตนักศึกษา

ประเด็นการพัฒนา	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา
8.2 งานให้คำปรึกษาวิชาการไม่ได้รับการยอมรับให้เป็นผลงานของอาจารย์	8.2 มหาวิทยาลัยควรกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ใหม่ โดยการเพิ่มหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของอาจารย์ ซึ่งจะทำให้ผลงานการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการได้รับการยอมรับ และสามารถนำมาใช้ในการประเมินการเลื่อนขั้นประจำปี และการขอตำแหน่งทางวิชาการ
9. การพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ	9. ทักษะประการหนึ่งซึ่งจำเป็นสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการในการพัฒนานิสิตนักศึกษา คือ ทักษะการให้คำปรึกษา น็อค (Knock อ้างใน บาร์ (Barr 1990,) ไว้ว่า ทักษะการให้คำปรึกษาถือได้ว่าเป็นทักษะสำคัญสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งจะต้องได้รับการอบรม เช่น ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการแสดงออกต่อบุคคลอื่น ทักษะการสัมภาษณ์บุคคล การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของแต่ละบุคคล การตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถในการจำแนกการวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนของบุคคล เป็นต้น ซึ่งการที่อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถมีทักษะเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา จะช่วยให้การปฏิบัติภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัยของรัฐตามทฤษฎีของวินสตันและคณะ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนาบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันอุดมศึกษา

1. จากผลการวิจัยพบว่าสถาบันอุดมศึกษายังขาดนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ซึ่งเป็นงานที่สำคัญประการหนึ่งในการสนับสนุนให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถาบันควรได้กำหนดนโยบายที่ชัดเจนต่อการดำเนินงานบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเพื่อเป็นแนวทางให้คณะวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ถือปฏิบัติต่อไป
2. เนื่องจากการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาทางวิชาการยังขาดความเป็นระบบซึ่งในประเด็นนี้วินสตันและคณะได้เห็นว่า การให้คำปรึกษาทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีโครงสร้างการดำเนินงานชัดเจน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยยังขาดความชัดเจนในเรื่องนี้ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรจัดรูปแบบการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการอย่างเป็นระบบมีเป้าหมายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเป็นเครื่องมือของสถาบันในการพัฒนานิสิตนักศึกษา โดยเน้นการพัฒนานิสิตนักศึกษาในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของวิชาการ สังคม อารมณ์ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม โดยวางเป็นหลักการเพื่อให้คณะวิชาในสถาบันได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละคณะวิชาต่อไป
3. วางมาตรการสนับสนุนเพื่อให้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดงบประมาณสนับสนุนสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสำหรับเบิกจ่ายในกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษา การจัดทำเอกสารเพื่อสนับสนุนด้านข้อมูลแก่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาในการดำเนินงาน เช่น เพิ่มข้อมูลนิสิตนักศึกษา เป็นต้น
4. มหาวิทยาลัยควรหามาตรการในการสร้างเสริมจิตสำนึกของอาจารย์ โดยเฉพาะการรับอาจารย์ใหม่ควรสอดแทรกแนวคิดเพื่อให้อาจารย์ตระหนักว่าบทบาทหน้าที่ด้านการให้คำปรึกษาวิชาการเป็นภารกิจประการหนึ่งของผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ เพราะหากอาจารย์เกิดจิตสำนึกในด้านนี้แล้ว การดำเนินงานการให้คำปรึกษาทางวิชาการจะดำเนินไปได้เองอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเต็มใจเนื่องจากอาจารย์จะไม่รู้สึกว่าเป็นเพียงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะต่อคณะวิชาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสถาบันอุดมศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีของวินสตัน ยังมีหลายประเด็นที่อาจารย์ที่ปรึกษายังมิได้ปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะการดำเนินงานด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า คณะวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ ยังขาดเป้าหมายคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ชัดเจน การที่จะพัฒนาบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเพื่อให้มีบทบาทในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามแนวคิดของวินสตันและคณะนั้น คณะวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต้องกำหนดเป้าหมายคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์อย่างชัดเจนก่อน โดยเน้นเป้าหมายด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในเชิงพฤติกรรม ที่สามารถวัดได้ ประเมินได้ตามคุณลักษณะและอุดมคติของการผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การมีคุณลักษณะในด้านการรู้จักใช้เหตุผล ความซื่อสัตย์ต่อวิชาการ การรู้จักประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ การรู้จักคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพื่อเป็นเป้าหมายสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการได้พัฒนาแนวบทบาทของตนเองในการสนับสนุนการผลิตบัณฑิตต่อไป

2. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดการกำหนดเป้าหมายการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการให้ชัดเจน อาจารย์ส่วนใหญ่ล้วนเคยผ่านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมาแล้วทั้งสิ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของวินสตัน ซึ่งเห็นว่าอาจารย์ทุกคนไม่ควรเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ เพราะผู้ที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวควรเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะเฉพาะ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรได้ทบทวนการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติสำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ชัดเจน โดยการพิจารณาผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการควรเน้นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเข้าใจในหลักสูตรสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในคณะวิชาที่สังกัดเป็นอย่างดี มีความสามารถในการแนะนำและให้คำปรึกษา มีความสามารถในการสื่อสาร เข้าใจธรรมชาติของนิสิตนักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้าใจเป้าหมายและแนวทางการผลิตบัณฑิตในคณะวิชาที่สังกัดและประการสำคัญ คือ มีความสนใจและเต็มใจที่จะดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ

3. คณะวิชาควรกำหนด หน้าที่ และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการให้สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะอาจารย์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกำหนดกรอบหน้าที่และแนวปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ ไม่ลงลึกในรายละเอียดการปฏิบัติ เพราะธรรมชาติของอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะมีลักษณะรักความอิสระเพื่อแสวงหาความคิดใหม่ หากถูกจำกัดให้ปฏิบัติในกรอบที่กำหนดไว้แน่นอนอาจจะไม่เหมาะสมกับความเป็นนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น ควรยึดแนวทฤษฎีของวินสตันในการนำมาประยุกต์ให้เหมาะสม เนื่องจากทฤษฎีนี้ เน้นการดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการทั้งทางด้านการให้คำปรึกษาทางวิชาการควบคู่ไปกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งต่อสถานการณ์ในปัจจุบันที่ต้องการความร่วมมือของทุกฝ่ายในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อภาวะการทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากปัจจุบันบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นถือว่าเป็นสาขาที่ขาดแคลนและการมุ่งเน้นคุณภาพบัณฑิตเป็นความจำเป็นสำหรับสถานการณ์ของประเทศในปัจจุบัน ดังนั้นบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะบทบาททางด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา เพื่อให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมตามเป้าหมายการผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นบทบาทที่คณะวิชาควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ดังนั้นบทบาทของคณะวิชาต่อการ ดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควรมีดังต่อไปนี้

3.1 สนับสนุนข้อมูลแก่อาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับรายละเอียดของหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนของคณะวิชาให้เข้าใจ ทั้งในแง่ของวัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร ความต่อเนื่องของรายวิชา เอกลักษณะของหลักสูตร เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถที่จะให้ความกระจ่างแก่นิสิตนักศึกษาในความดูแล เช่น หลักสูตรทางวิศวกรรมศาสตร์ เป็นหลักสูตรที่มีรายวิชาที่เน้นความต่อเนื่องเป็นหลัก ผู้เรียนจะต้องพื้นฐานความรู้ที่เพียงพอเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาในรายวิชาต่อไป ซึ่งจะมีความแตกต่างจากสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ ที่ไม่จำเป็นต้องผ่านรายวิชาใดวิชาหนึ่งสำหรับการเรียนในวิชาอื่นต่อไป

3.2 สนับสนุนข้อมูลอื่น ๆ ที่จะประโยชน์ต่อการดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการในการแนะนำและให้คำปรึกษาด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา เช่น ข้อมูลทางด้านกิจการนักศึกษา ข้อมูลการให้บริการต่าง ๆ ทางการศึกษาของคณะวิชา ข้อมูลการบริการของหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานภายนอกที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.3 จัดระบบการให้ค่าปรึกษาวิชาการที่มีแบบแผนการปฏิบัติที่ชัดเจนและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เพิ่มข้อมูลนิสิตนักศึกษา แบบประเมินพัฒนาการนิสิตนักศึกษาในความดูแล แบบฟอร์มการนัดพบระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา แบบรายงานผลการศึกษานิสิตนักศึกษาจากฝ่ายทะเบียนการศึกษาของสถาบัน

3.4 อบรมและชี้แจงให้อาจารย์ที่ปรึกษาเข้าใจถึงวิธีการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งการเรียนในสาขาทางด้านนี้จำเป็นต้องมีทักษะทางการศึกษาซึ่งแตกต่างจากการเรียนในสาขาอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การรู้จักสังเกต ทักษะการสร้างมโนทัศน์ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการจับประเด็น การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นต้น ซึ่งทักษะเหล่านี้นิสิตนักศึกษาควรได้รับการฝึกฝนและให้ความสำคัญเป็นพิเศษ นอกจากนี้ควรชี้แจงให้เข้าใจถึงแนวทางการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การรู้จักแบ่งเวลา การค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ เนื่องจากศาสตร์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำไปใช้ในการให้ค่าปรึกษาและการพัฒนานิสิตนักศึกษา

3.5 กำหนดแนวทางเพื่อการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ เช่น การลดชั่วโมงสอนเพื่อให้มีเวลาทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการได้อย่างเต็มที่ การสนับสนุนด้านงบประมาณในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา การผลักดันเพื่อให้สามารถนำผลงานการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษามาใช้ในการประเมินเพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ได้

ข้อเสนอแนะทั่วไปสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากรายงานผลการวิจัย เรื่อง การเตรียมอุดมศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่พึงปรารถนา โดย อภิชาติ พันธเสน และคณะ (2532) ได้ชี้ให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้สอดคล้องต่อแนวทางในการพัฒนาประเทศ เพราะปัจจุบันจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสมต่อทิศทางการพัฒนาประเทศทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ จากรายงานผลการวิจัยฉบับนี้เป็นข้อบ่งชี้ว่า การพัฒนาบัณฑิตทางสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นความจำเป็นสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องเร่งรัดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาบัณฑิตทางสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในฐานะที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อนิสิตนักศึกษาอย่างใกล้ชิดมากที่สุด สถาบันอุดมศึกษาจึงควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการในการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ในปัจจุบันได้ชื่อว่าเป็นโลกยุคข้อมูลข่าวสาร ที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำเป็นต้องปรับตัวตามเพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการดังกล่าว ซึ่งการวิจัยในเรื่องของบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมนั้น ยังไม่มีผู้ใดทำได้ทำไว้ นอกจากแนวคิดของวินสตันที่จะนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนี้

1. ควรติดตามข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการแนะนำและให้คำปรึกษากับนิสิตนักศึกษา หรือเพื่อประโยชน์ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอนาคต เช่น ข้อมูลการให้ทุนการศึกษาแก่นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งทุนระหว่างที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ทุนการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ข้อมูลทิศทางการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งในระดับชาติและในสถาบันอุดมศึกษา ข้อมูลความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับตลาดแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์หรือแนวโน้มตลาดแรงงาน เป็นต้น

2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการควรเน้นบทบาทด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพิ่มขึ้น โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษาเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นส่วนช่วยสนับสนุนให้การดำเนินบทบาทด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นไปได้อย่างง่าย การดำเนินบทบาทควรจะเป็นไปในลักษณะสอดแทรกแนวความคิดให้นักศึกษาในความดูแลเกิดความเข้าใจในทักษะที่จำเป็นต่อการศึกษาและวิถีการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งทักษะที่จำเป็นต่อการศึกษาซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาควรให้คำแนะนำ ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล (Rational Thinking Processes) ทักษะในการใช้และถ่ายทอดสื่อความหมาย (Manipulation and Communication Skills) ทักษะการสังเกต ทักษะการฟัง นอกจากนี้ วีระชาติ ส่วนไพรินทร์ (2531) ได้เน้นการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เกิดเจตคติทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานที่จะต้องพัฒนาให้มีขึ้น เช่น ความเป็นคนใจกว้างรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การมีความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม การรู้จัก คิด พุด และทำอย่างมีเหตุผล เป็นต้น

3. อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการควรเน้นการพัฒนานิสิตศึกษาด้านจริยธรรมเพิ่มขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันได้เกิดภาวะการณ์ที่เรียกว่า ความเสื่อมถอยทางจริยธรรม เกิดขึ้นในสังคม เนื่องจากนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะต้องเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต แม้จะมีความรู้ดีในเชิงวิชาการ แต่ขาดจริยธรรมเป็นตัวคอยกำกับกับการกระทำและความประพฤติ ก็อาจนำความเสียหายอย่างใหญ่หลวงให้เกิดขึ้นได้ ดังที่ได้เกิดปรากฏการณ์ "ตึกทรุด" หรือ

"ติดขัด" การทุจริตในการปฏิบัติงาน เป็นต้น ดังนั้นการสอดแทรกเพื่อการพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่นิสิตนักศึกษา จึงเป็นความจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะหัวข้อการวิจัยครั้งต่อไปในเรื่องที่เกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

1. ควรวิจัยการให้คำปรึกษาวิชาการในเชิงระบบสำหรับสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อทำให้มองเห็นภาพรวมของการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอันจะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

2. ควรศึกษาบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการในเชิงลึก สำหรับแต่ละสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น สาขาเกษตรศาสตร์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย